

STATUTUL COMUNEI

TĂUTEU, JUDEȚUL

BIHOR

2020

STATUTUL COMUNEI TĂUTEU, JUDEȚUL BIHOR

PREZENTARE GENERALĂ

Capitolul I:

PRINCIPII GENERALE

Capitolul II:

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A COMUNEI TĂUTEU, JUDEȚUL BIHOR

II. 1. AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE

II. 1.1. Reglementări generale

II. 1.2. Consiliul local al comunei Tăuteu, județul Bihor

II.1.3. Primarul și viceprimarul comunei Tăuteu

II.2. APARATUL DE SPECIALITATE AL PRIMARULUI, INSTITUȚIILE ȘI SERVICIILE PUBLICE DE INTERES LOCAL

II.2.1. Aparatul de specialitate al primarului

II.2.2. Instituții publice

II.2.3. Serviciile publice

II.3. LEGILE COMUNITĂȚII, EXERCITAREA AUTORITĂȚII ȘI ÎNFĂPTUIREA DREPTĂȚII

II.4. ECONOMIA LOCALĂ, PATRIMONIUL, FINANȚELE ȘI LUCRĂRILE PUBLICE

II.4.1. Economia locală

II.4.2. Proprietatea

II.4.3. Finanțele publice locale

II.4.4. Achizițiile și lucrările publice

Capitolul III:

EDUCAȚIA, VIAȚA SPIRITUALĂ ȘI CULTURA COMUNITĂȚII

Capitolul IV:

MUNCA, SĂNĂTATEA, PROTECȚIA POPULAȚIEI ȘI SOLIDARITATEA UMANĂ

Capitolul V:

DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR COMUNEI TĂUTEU, JUDEȚUL BIHOR

V.1. Dispoziții generale

V.2. Drepturile și libertățile fundamentale

V.3. Îndatoririle fundamentale

Capitolul VI:

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

STATUTUL COMUNEI TĂUTEU, JUDEȚUL BIHOR

CADRU LEGAL

- ❖ *CONSTITUȚIA ROMÂNIEI*
- ❖ *ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI nr. 57/ 2020 privind Codul Administrativ*
- ❖ *MONITORUL OFICIAL nr. 970/2002 – Anexa nr. 88 – Inventarul bunurilor care aparțin domeniului public al comunei Tăuteu*
- ❖ *Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică*
- ❖ *Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrative, cu modificările și completările ulterioare*
- ❖ *Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale*
- ❖ *Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal și normele metodologice de aplicare a acestuia*
- ❖ *Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică, cu modificările și completările ulterioare*
- ❖ *Legea nr. 51/2006 privind serviciile de utilitate publică*
- ❖ *Declarația Universală a Drepturilor Omului*
- ❖ *Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și combaterea corupției*
- ❖ *Cartea Europeană a Autonomiei Locale și Descentralizării*
- ❖ *Legea nr. 339/2004 privind descentralizarea administrativă*

PREZENTARE GENERALĂ A COMUNEI TĂUTEU, JUDEȚUL BIHOR

La 52 km N-V de municipiul Oradea și la 10 km sud de municipiul Marghita, pe valea pârâului Bistra, afluent dinspre stânga râului Barcău, este așezată comuna Tăuteu, din care fac parte satele Tăuteu – reședința comunei, Ciutelec, Bogei, Chiribiș și Poiana.

Primele trei localități – Ciutelec, Bogei și Tăuteu – sunt așezate în lunca pârâului Bistra, iar Poiana și Chiribiș în lunca îngemănată a pârâului Bistra cu cea a râului Barcău.

Satul Tăuteu – reședința comunei – este situat la o distanță de 52 de km de municipiul Oradea și la 10 km de municipiul Marghita, pe valea pârâului Bistra. Se învecinează la nord cu satul Chiribiș, la vest și nord-vest cu satele Chiraleu și Mișca, la est cu satul Bogei.

Satul Ciutelec se află spre sud față de centrul de comună Tăuteu, la o distanță de 4,5 km, în partea de nord-est a județului Bihor. Este învecinat cu satele Bistra și Popești la est, cu Voivozi și Budoii la sud, cu satul Bogei la vest și satele Poiana și Abram la nord. Satul are 3 cătune: "Rara", unde inițial se afla o pădure care a fost defrișată după Primul Război Mondial, pentru extinderea terenului agricol al satului, "Lazuri" înspre nord, spre satul Margine, locuit în mare parte de maghiari și "Rovină", care este locuit de slovaci.

Satul Bogei se află în aval de satul Ciutelec spre Tăuteu, situat pe ambele părți ale șoselei modernizate DJ 267, situat în partea de vest al pârâului Bistra.

Satul Poiana este situat în aval de reședința de comună, pe albia pârâului Bistra și este legat de DJ 267 printr-un drum asfaltat de 1,3 km.

Satul Chiribiș este așezat în aval de satul Poiana, în direcția nord, nord-est față de reședința de comună, situat în culoarul larg al pârâului Bistra și a râului Barcău. Este învecinat spre est cu comuna Abram, spre nord cu municipiul Marghita, la nord-vest cu satul Petreu, la vest cu satul Chiraleu, iar spre sud cu satul Tăuteu, reședința de comună.

Relieful

Poziționarea geografică a comunei Tăuteu:

La sud, comuna Tăuteu este mărginită de dealurile Dernei, spre est de dealurile Bistrei, spre sud-est de prelungirea culoarului Bistrei până la contactul cu munții Plopișului, iar spre nord, nord-vest și nord-est de culoarul larg al Barcăului.

Comuna Tăuteu se întinde pe o suprafață de 6.979 ha și grupează pe teritoriul său satele comunei toate dispuse de-a lungul văii Bistrei în următoarea ordine:

- Ciutelec la sud
- Bogeii la nord-vest
- Tăuteu la vest, nord-vest
- Poiana la nord, nord-est
- Chiribiș la nord, nord-vest

Primele 3 localități – Ciutelec, Bogeii și Tăuteu – sunt așezate în lunca pârâului Bistra, iar Poiana și Chiribiș în lunca îngemănată a pârâului Bistra cu cea a râului Barcău.

Comuna Tăuteu are următorii vecini:

- teritoriul municipiului Marghita la nord
- teritoriul comunei Abrămuț la nord-vest
- teritoriul comunei Chișlaz la vest
- teritoriul comunei Popești la sud și sud-est
- teritoriul comunei Abram la est

Clima

Întreaga zonă are un climat temperat-continental de tranziție, aflându-se sub influența maselor de aer vestice, mai umede și mai calde, ce vin dinspre Oceanul Atlantic. Iarna mai influențează și mase de aer umede dinspre Oceanul Arctic și Marea Baltică, iar vara mase de aer mai calde, dinspre Africa și, respectiv, dinspre Marea Mediterană.

Valorile termice medii ale zonei sunt în jur de 10⁰C, media celei mai scăzute temperaturi lunare fiind de -1,2⁰C, iar media celei mai calde temperaturi lunare este de 21,0⁰C.

Cantitatea medie multianuală a precipitațiilor atinge 608 mm/an, cu valorile cele mai ridicate în lunile mai (75 mm) și iunie (98 mm) și cele mai scăzute în februarie (35 mm). În sezonul rece precipitațiile cad sub formă de ninsoare. Ninsorile sunt determinate de masele de aer nordice, dinspre Oceanul Arctic și Marea Baltică și, parțial, dinspre Atlantic.

Vânturile predominante sunt cele dinspre vest. Aceste mase de aer sunt umede și produc precipitații. Masele de aer vestice pătrund în zonă prin Valea Barcăului. Pătrunderea peste Munții Șes a acestor mase de aer face ca ele să-și piardă o parte din umezeală, ajungând în depresiune mai uscate. Masele de aer sudice sunt prezente, cu influențe variabile, în tot cursul anului. În perioadele de intensitate mai mare, acestea determină încălziri ale vremii, cu zile caniculare vara și cu zile blânde în timpul iernii. Ele vin dinspre Marea Mediterană (mai umede) sau dinspre Africa (uscate). Masele de aer nordice influențează zona mai ales pe perioada iernii. Venind dinspre Oceanul Arctic, determină formarea de precipitații solid-lichide (lapoviță și ninsoare), iar în sezonul cald produce coborârea intensă a temperaturilor și precipitații lichide, cu durata de câteva zile (ploi "mocănești"). Pe ansamblu, comunei Tăuteu îi este specific un climat de dealuri joase.

Hidrografia

Comuna Tăuteu face parte din bazinul hidrografic a râului Barcău. Cursurile de apă care se întâlnesc în regiune iau naștere din munții Plopișului și din dealurile Dernei. Barcăul atinge doar tangențial granița de nord-vest a comunei Tăuteu, pe o lungime de 2,5 km. Cel mai important afluent al râului Barcău pe partea stângă este pârâul Bistra, al cărui bazin hidrografic se întinde pe o suprafață de 225 kmp și cu o lungime de 53 km străbate unitați morfologice diferite; cursul superior aparține munților Plopișului, cursul mijlociu al dealurilor Dernei, iar cursul inferior se află pe teritoriul comunei Tăuteu.

Terasele sunt fragmentate și afluenții de stânga ai pârâului Bistra sunt valea Rovina în satul Ciutelec, valea Dăud în satul Bogeii și valea Banya în Tăuteu, care la rândul lor au o serie de afluenți, mulți dintre ei cu scurgeri temporare doar cu ocazia unor ploii torențiale și de intensitate lungă, ce produc inundații mari (au rămas în amintirea comunității locale inundațiile din anii 1970-1971, 1997). Pe partea dreaptă, râul Bistra nu primește nici un afluent.

Solul

Partea superficială terestră a dealurilor din raza comunei Tăuteu se compune din clasa argiluvilsolurilor cu tipurile cenușiu și brun-roșcat, specifice zonelor de păduri situate la altitudini cuprinse între 150-700 m. Solurile sunt predominant molisoluri spre câmpie și argiluvilsoluri (pe un substrat argilos) la altitudini mai mari și în depresiunile-golf. Din punct de vedere al resurselor minerale utile ale depozitelor neogene situate pe rama munților Apuseni de nord, cele mai importante sunt ligniții și hidrocarburile. Depozitele Panonianului Superior conțin ligniți în zona de contact a Depresiunii Panonice cu cristalinel Munților Plopiș, cu exploatare la Derna, Budoii, Voivozii, Borumlaca, Ip - Zăuan. Zăcămintele sunt caracterizate printr-un număr mare de straturi (până la 7) cu grosimi foarte variabile, rareori depășind 2 m. Zăcăminte de hidrocarburi au fost conturate la Derna și Suplacu de Barcău.

Vegetația. Fauna

În prezent, este un domeniu eterogen, de vegetație naturală, pășuni secundare, suprafețe pomicole, viticole și terenuri arabile. Comuna Tăuteu beneficiază de o suprafață mare acoperită de păduri (puternic transformate de intervenția umană) caracteristice climei de aici. Pădurile sunt compacte sau în pălcuri, de goruni (*Quercus petraea*) sau de fag (*Fagus sylvatica*) sau păduri de amestec gorun-fag. Dintre alte specii de stejar ce apar în zonă amintim gârnița (*Quercus frainetto*), stejarul pufos (*Quercus pubescens*), cerul (*Quercus cerris*) și stejarul brumăriu (*Quercus pedunculiflora*), care pe alocuri coboară până în câmpie. Pe lângă speciile de stejar, în zonă mai apar carpenul (*Carpinus betulus*), teiul (*Tilia* gen.), arțarul (*Acer platanoides*), frasinul (*Fraxinus excelsior*) și paltinul (*Acer pseudoplatanus*). Flora ierboasă este și ea bine reprezentată. Caracteristice acestor păduri (corelată cu zonele mai înalte învecinate) sunt mamifere precum căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), viezurele (*Meles meles*), iepurele (*Lepus europaeus*). Între păsări se remarcă găinușa de alun (*Tetrastes bonasia rupestris*), ciocănitoarea (*Dryocopus martius*), cucul (*Cuculus canorus*), fazanul (*Phasianus colchicus*), prepelița (*Coturnix coturnix*), șoimul (*Falco* sp.), bufnița (*Bubo bubo*), etc. Pădurea, exceptând lemnul, oferă o serie de alte bunuri necesare comunităților din zonă: fragi (*Fragaria vesca*), zmeură, mure, afine (*Vaccinium myrtillus*), cocăze de munte (*Ribes alpinum*), coarne (*Cornus mas*), porumbe (*Prunus spinosa*), măceșe (*Rosa canina*), mere și pere pădurețe (*Malus silvestris*), nuci, alune, o mare varietate de bureți și ciuperci, rășină și iască. Pădurile specifice zonei din apropierea Tăuteu influențează reducerea temperaturii vara și ridicarea ei iarna și reduc viteza vântului. În perioada creșterii bruște a cursurilor de apă (viituri) - în speță, a Bistrei -, pădurea joacă un rol important în reducerea debitelor prin extragerea apei din sol, precum și în regularizarea vitezei topirii zăpezii.

Ca faună acvatică legată de Tăuteu, menționăm că în prezent nu există nici o specie de pește specifică acestei zone.

Istoric

Localitățile aparținătoare comunei Tăuteu, sunt atestate documentar începând cu secolul al XIII-lea și ascund numeroase urme de viață, materie care atestă vechimea vieții pe aceste meleaguri și continuitatea neîntreruptă a populației în vatra satelor.

Satul Tăuteu

Satul a fost înființat în Evul Mediu de slavi, de unde și originea numelui Toty, dar după ce acestia s-au maghiarizat, a rămas sat maghiar pe toată perioada medievală. Prima datare în scris a apărut în 1291-1294, în registrul episcopal pe numele de Toty. În epoca feudală numărul locuitorilor a crescut constant, chiar și în ciuda epidemiilor de ciumă. În timpul războaielor mondiale, locuitorii satului au luat parte la lupte, și mulți au pierit, dar au fost și cei care s-au întors. O perioadă în timpul celui de-al doilea război mondial și hotarul satului a constituit un front, unde s-au dat lupte acerbe. Soldații străini au fost înmormântați creștinește de locuitori.

De-a lungul anilor, așezarea a suferit o serie de transformări și renovări. Multe din aceste dovezi arheologice au fost scoase la lumina zilei de către V.I. Dumitrescu, care în "Depozitul de bronzuri de la Tăuteni", volumul V-VI/ 1935-1936, București 1938, p. 235-238, amintește de 5 brățări de bronz, 4 bare de bronz, un celt, o seceră, un cuțit de bronz, 2 aplici de bronz și 5 verigi de aur (cercei) descoperite într-un vas. Aceste piese deosebite de valoroase sunt păstrate la Muzeul de Antichități din București. În comuna Tăuteu s-au mai descoperit și alte urme materiale de viață: ceramică, prisme de fus, greutate pentru războiul de țesut. În anul 1942, I. Nestor amintește de târnăcope de aramă găsite la dealul viilor Tăuteu – piesă păstrată la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea. În vara anului 1970 s-au descoperit fragmente de 2 câni de argint aurit, care sunt descrise în lucrarea lui Sever Dumitrașcu "Tezaurul de la Tăuteni", Bihor – Ediția 1973, care sunt restaurate și păstrate la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea.

Biserica din Tăuteu aparține tipului de Bazilică, care deține o singură navă și absidă semicirculară, un turn cu caif ascuțit.

Satul Ciutelec

Problema originii locuitorilor satului Ciutelec, precum și etimologia cuvântului "Ciutelec" i-a preocupat pe locuitorii din această localitate.

Doctor Ioan Marin Mălinaș arhimandrit de Scaun, editează lucrarea sa "Satul și biserica din Ciutelec", file monografice pentru teza de licență în teologie la Institutul Teologic Ortodox de Grad Universitar Sibiu în 1974, în care sunt invocate interesante valori încă din secolul al XIII-lea, după Ștefan Pașcu, care descrie întemeierea satului în jurul anului 1320, care era făcut lângă o casă a cehului și denumirea de atunci "Chethelek - Cheytheluc". În anul 1406, satul Ciutelec este amintit în documentele vremii ca "possessio valachis Chethelek", aparținând domeniului Șinteu (Șolyomko). În anul 1687, în registrul dișmei din satul Ciutelec apar 12 familii, care aveau o producție de 70 "Tone" – (autor Dr. Ioan Marin Mălinaș – "Satul și biserica din Ciutelec").

În memoria celor căzuți în Primul război mondial în satul Ciutelec a fost ridicat un monument.

Între anii 1890 – 1911, se afla moșia Wertheimstein, care avea peste 1 000 ha teren. Pe moșia respectivă s-a construit un castel, în care astăzi funcționează Centrul de Îngrijire și Asistență Ciutelec, aflat în subordinea Consiliului Județean Bihor.

Satul Bogei

Date autentificate atestă existența populației din anul 1406 și continuitatea neîntreruptă. În centrul satului a fost ridicat Monumentul Eroilor Români din Primul și Al Doilea Război Mondial. Opera comemorativă a fost dezvelită în 1981, în memoria militarilor din satul Bogei, care au murit în Primul și Al Doilea Război Mondial. Monumentul are o înălțime de 2,5 m, fiind amplasat lângă biserica din localitate și împrejmuțat cu stâlpi din țevă și lanțuri din fier forjat.

Satul Poiana

Satul Poiana a fost un cătun al satului Tăuteu, așezat pe moșia Poroszlay, unde și astăzi există un castel construit în anii 1860-1870. În anul 1952 a fost declarat sat, a fost populat și s-a înființat Gopodăria

Agricolă Colectivă Poiana, având ca președinte pe Halgaș Mihai, care a construit pentru sat un magazin mixt și o școală cu clasele I-IV.

Satul Chiribiș

În lucrarea "Dicționar istoric al localităților din Transilvania", de C. Suciu, satul Chiribiș este atestat documentar din anul 1219.

Tradiții și cultură

Prin structura sa populațională, comuna Tăuteu reușește să îndeplinească în mod unitar și armonios tradițiile culturale ale celor două naționalități conlocuitoare majoritare, maghiari și romi. Ceea de-a treia, comunitatea slovacă, este mai puțin numeroasă.

Astfel, în satul Tăuteu, locuitorii vorbitori de limbă maghiară, iar obiceiurile culturale sunt păstrate de către tineri, în fiecare an fiind organizate diferite manifestări culturale.

În satul Bogeii trăiește o comunitate compactă de romi (cca 800 de persoane). Comunitatea romă este vorbitoare a limbii române, dar și maghiare, și implicit influența aceasta este mai pregnantă și la nivelul ocupațiilor și tradițiilor.

La cele două comunități cu pondere mai mare în viața social-economică a comunei, păstrarea tradițiilor culturale are o manifestare redusă. Influențele civilizației de consum au dus la o uniformizare care mai admite doar mici abateri. Astfel, comunitățile religioase, indiferent de etnie, mai păstrează tradițiile hramurilor bisericești.

Populația și așezările

Populația comunei Tăuteu are o densitate de 64 locuitori/km². Conform recensământului efectuat în anul 2011, populația comunei Tăuteu se ridică la 4.063 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 4.488 de locuitori. Nu există o etnie majoritară, locuitorii fiind români (49,1%), maghiari (29,14%) și romi (17,18%). Pentru 3,77% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (53,02%), dar există și minorități de reformați (22,96%), penticostali (11,22%), romano-catolici (5%) și bapțiști (1,55%). Pentru 4,73% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Bogățiile solului și subsolului

Solul este un strat afânat, moale și friabil de la suprafața scoarței pământului, care împreună cu atmosfera din jur constituie mediul de viață al plantelor; suprafața pământului. Este format din particule minerale, materii organice, apă, aer și organisme vii. Este un sistem foarte dinamic, care îndeplinește multe funcții și este vital pentru desfășurarea activităților umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor.

În județul Bihor repartizarea solurilor se face în șase categorii de folosință: teren agricol, păduri, construcții, căi de comunicații, ape și alte suprafețe. Dintre cele 7 zone principale din județul Bihor, comuna Tăuteu face parte din zona Marghita, al cărui sol are profil agricol, silvic și industrial. În zonă comunei Tăuteu agricultura este profilată pe zootehnie (pășuni) și producții vegetale (arabil). Potențialul silvic este amplasat în sud-estul zonei în timp ce industria este amplasată în Marghita, Derna, Suplacul de Barcău, Popești.

Compoziția și calitatea solurilor este influențată de condițiile de relief și în comuna Tăuteu: în câmpia piemontană cu drenaj favorabil sa format solul numit brun argiloiluvial, care este gleizat (reducerea oxizilor de fier) moderat din cauza umidității. În microdepresiuni, unde apa se adună și stagnează un timp îndelungat solurile sunt serios afectate de exces de apă. Astfel se formează solul gleic. Pe porțiunile înclinate s-a declanșat o eroziune de intensitate moderată. La aceste locuri argila s-a spălat în profunzime iar a rămas pe loc silicea coloidală formând solul brun luvic. Pe pantele cu înclinare puternică

spălarea particulelor de sol de către apă este atât de intensă încât s-au format eridosoluri, care uneori prezintă eroziune de adâncime și alunecări stabilizate.

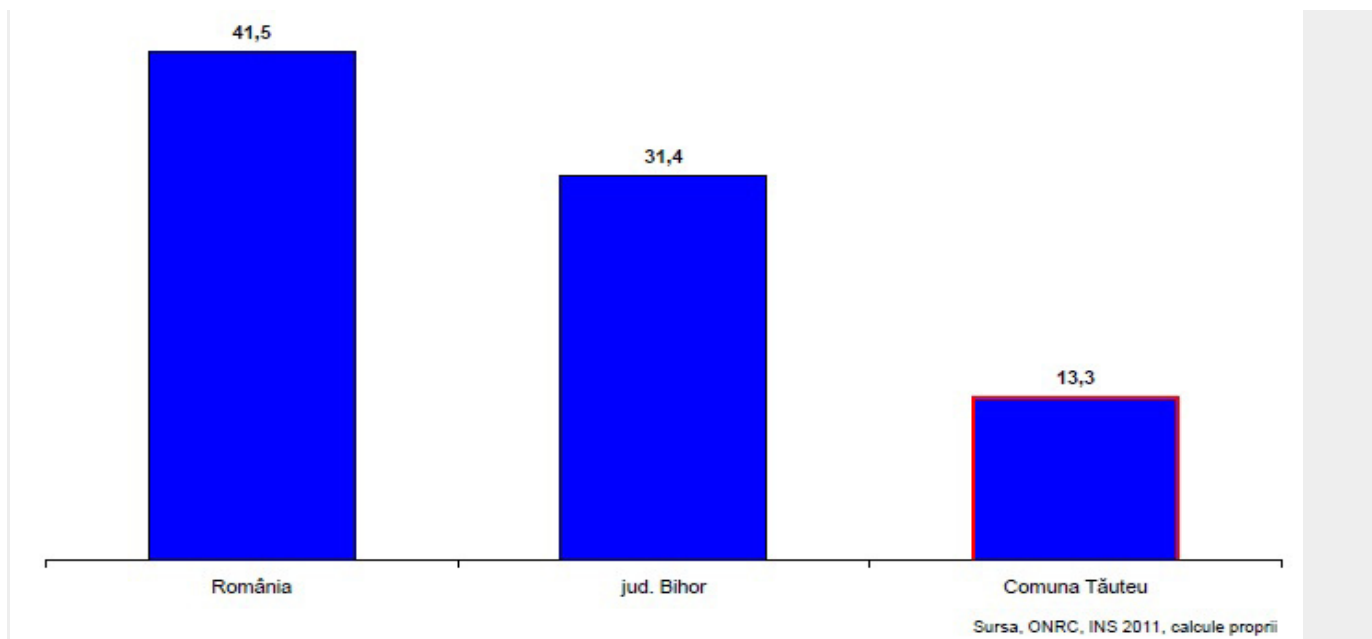
Poluarea solului este forma de poluare cel mai dificil de măsurat și de controlat, iar solul este mai greu de ecologizat decât aerul sau apa. Reziduurile zootehnice aplicate în cantități mari constituie și ele o sursă de poluare a solului. În județul Bihor solurile sunt afectate de acest tip de poluare pe o suprafață totală de 23,4 ha. Comuna Tăuteu, împreună cu Ciuhoi și Chișlaz apar pe lista localităților din județul Bihor (emisă de Ministerul mediului și gospodăririi apelor), unde există surse de nitrați din activități agricole, reprezentând zone vulnerabile sau potențial vulnerabile.

Economia

Activitatea economică a comunei Tăuteu este mai degrabă dezvoltată comparativ cu localitățile învecinate și cu restul comunelor din județului Bihor. Conform datelor de la Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC, 2011), în comuna Tăuteu, la 31 Octombrie 2011, erau înregistrate 60 de firme și 19 activități independente, întreprinderi individuale sau familiale. Raportat la numărul total de firme din județ, în comuna Tăuteu sunt concentrate doar 0,42% din firme.

La nivel județean erau înregistrate, la 31 decembrie 2009, 18.620 firme, din care: 54,30% societăți comerciale cu răspundere limitată, 29,20% persoane fizice autorizate, 13,03% întreprinderi individuale, 2,50% întreprinderi familiale, 0,37% societate cooperativă, 0,32% societate pe acțiuni, 0,25% cooperative agricole, 0,01 regii autonome, 0,01% grupuri europene de interes economic.

Densitatea întreprinderilor la 1.000 de locuitori permite realizarea de comparații cu nivelul județean și poate fi privit ca un indicator al spiritului antreprenorial al populației și al mediului economic prietenos și atractiv pentru investitori. În comuna Tăuteu, densitatea firmelor este de 13,3%, situându-se mult sub nivelul județean (31,4,8%), și național (41,5%), arătând o implicare antreprenorială mai slabă a populației.

Densitatea întreprinderilor la sfârșitul anului 2010, la 1000 locuitori în comuna Tăuteu

Evoluția înmatriculărilor a firmelor relevă tendințele economiei comunei și sunt în concordanță cu cele ale județului. În anul 2011 numărul înmatriculărilor de firme în județul Bihor a fost de 3.026, s-a diminuat cu 16,3% față de 2010 (3.616 de înmatriculări). În anul 2010 trendul înmatriculărilor s-a

modificat, fiind o creștere de 20,9% față de anul precedent: de la 1.484 (2009) la 1.794 înmatriculări în 2010.

În comuna Tăuteu se observă tendință oarecum similară cu cele naționale și județene, când în perioada 2004-2008 a crescut relativ constant numărul firmelor înființate (excepție fiind anii 2005, 2007), după care a scăzut semnificativ.

Agricultura

Din cauza poziției geografice hotarele satului Tăuteu nu sunt tocmai bune pentru agricultură. Din cauză că hotarele au apărut după defrișările de păduri din împrejurimi, 80% din pământuri sunt deluroase de categoria III-IV, restul pământurilor este de categoria a II.-a, iar pământurile cele mai bune (categoria I) se găsesc în valea Bistrei și alcătuiesc 20% din totalul pământurilor. Ca producție reprezintă doar 60%, comparativ cu producția din acea zonă și asta cu îngrășământul propice, cu semințe potrivite și cu lucrarea potrivită a solului.

Se cultivă grâu, porumb, orz, floarea soarelui, ovăz, triticale, trifoi. Producția se folosește pentru hrănirea animalelor în proporție de 90%, mai ales pentru creșterea porcilor și a păsărilor. Numărul vacilor a scăzut la minim, în total mai sunt 50 de vaci de lapte. În anii 1990 laptele era cumpărat de fabrica de lapte din Șimleul Silvaniei, dar după o vreme a intrat în faliment și nu s-au mai efectuat plățile nici pentru laptele cumpărat.

În agricultură, ocupațiile de bază ale locuitorilor sunt: creșterea animalelor (în special ovine), apicultura, plantațiile de căpșuni, serele cu diferite legume și flori, pomicultura. În localitatea Bogei s-au înființat două asociații ale crescătorilor de animale, respectiv: ASOCIAȚIA SĂTEASCĂ "STEJARUL ROȘU" A TUTUROR CRESCĂTORILOR DE VACI, CAI ȘI OI A SATULUI BOGEI și ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE BOGEI.

De asemenea, în localitatea Tăuteu au fost înființate mai multe societăți agricole care au accesat fonduri europene pentru achiziționarea de utilaje agricole.

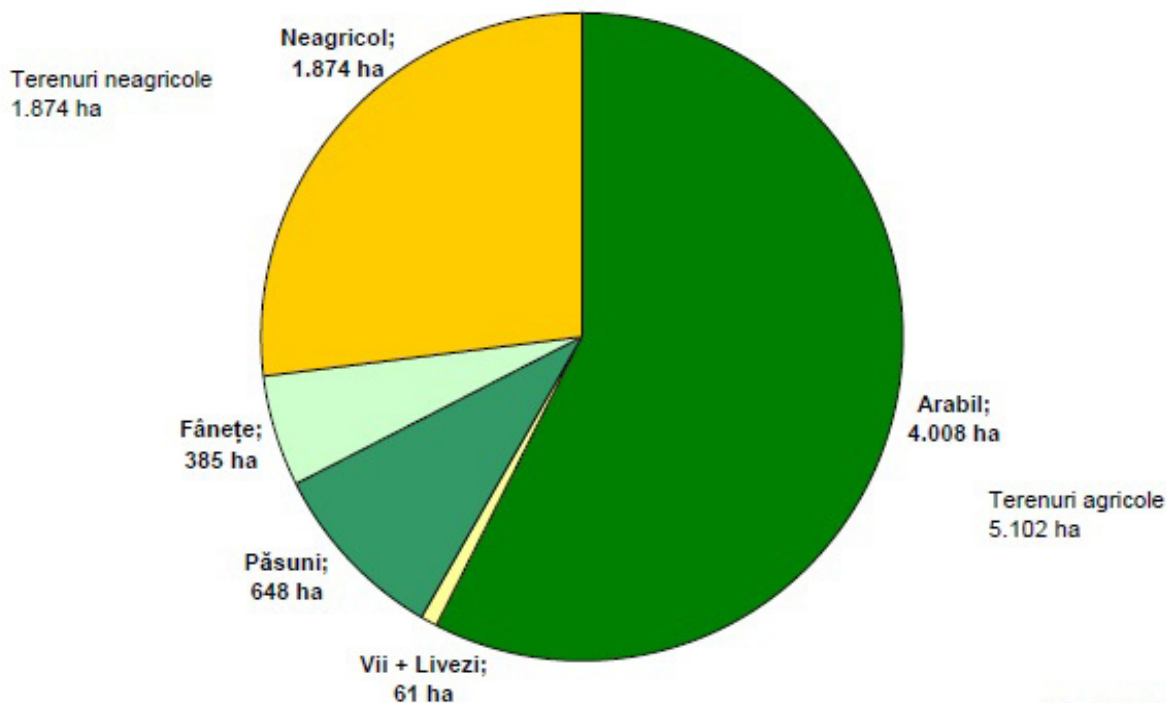
Suprafața fondului funciar a comunei Tăuteu totalizează 6.976 hectare, din care 73,1% reprezintă terenuri agricole și 26,9% terenuri neagricole. Datorită poziționării geografice, în zonă deluroasă cu sol forestier, terenurile în marea lor majoritate nu sunt adecvate producției agricole. Aproximativ trei sferturi din terenuri sunt de categoria III, IV, doar 20% din totalul terenurilor este de categoria I, cele aflate pe malul Bistrei.

Din cele 5.102 hectare de teren agricol, 78,6% sunt reprezentate de teren arabil, 12,7% sunt pășuni, 7,5% fânețe, 1,2% vii și livezi. Din anul 1990 structura suprafeței agricole a comunei Tăuteu nu s-a modificat semnificativ: terenului arabil ocupă ponderea cea mai însemnată din totalul terenului agricol, avans însă terenuri relativ extinse de pășunile și fânețele.

Comuna Tăuteu are un caracter agrar de șes, având spații agricole asociate (arabil, pășuni, fânețe, livezi și vii), cu o pondere însemnată de teren arabil, în concordanță cu condițiile de mediu. Acest tip de peisaj rural cuprinde în special suprafețe extinse de teren arabil cu culturi de porumb, grâu, secară, cartof și plante tehnice și areale mai restrânse pășuni, fânețe vii și livezi.

Comparativ cu structura suprafețelor agricole a județului Bihor, comuna Tăuteu arată o structură specifică zonelor de șes, procentul terenului arabil fiind preponderent (78,6% comparativ cu 62%) și terenuri mai restrânse de pășuni și fânețe. Chiar dacă satul Tăuteu are o tradiție specifică vinicolă, aflându-se în zona vinicole a județului Bihor, nu are un procent semnificativ de vii în prezent (1,2% comparativ cu media județeană de 1,2%). Conform sătenilor sistemul comunist a fost cel care a dat lovitură de grație viticulturii comunei, colectivizând viile. În această perioadă sătenii și-au plantat struguri în curte, însă nici calitatea nici cantitatea acestora nu este suficientă. După 1990 câțiva localnici au reînnoit plantațiile de vii însă pe suprafețe relativ mici (0,1-0,2 ha).

Ponderea terenurilor agricole și neagricole în totalul suprafeței comunei Tăuteu:

Comunicațiile și transportul

Rețeaua de drumuri modernizate din Oradea spre Marghita se intersectează în două puncte în satul Chiribiș: spre Tăuteu în direcția Popești-Derna-Oradea și spre Marghita, respectiv spre Zalău. Localitățile comunei sunt legate prin DJ 267 spre Derna – Oradea, cu legătură spre Aleșd, prin Pădurea Neagră. Singura localitate care nu este situată de-a lungul șoselei modernizate județene este satul Poiana care este legat la 1,3 km de un drum asfaltat.

În nordul comunei Tăuteu, prin localitatea Chiribiș trece linia de cale ferată Oradea – Săcuieni – Șimleul Silvaniei, folosită pentru trafic de călători și marfă. Din această linie, la Abram se ramifică traseul de CFR care străbate comuna Tăuteu, cu punctul terminus la Voivozi. Această linie este folosită numai în scop industrial pentru transport cărbune de la Centrul minier Voivozi și, la solicitare, pentru transport de alte mărfuri, inclusiv amendamente calcaroase. Comuna dispune de o singură haltă CFR- haltă Chiribiș pentru trafic de călători. Pentru transport materiale, inclusiv pentru agricultură, este folosită rampa de încărcare-debarcare Abram, respectiv Marghita.

Activitatea educativ-didactică

În prezent, în comuna Tăuteu funcționează: 5 Grădinițe, 5 Școli Primare și 5 Școli Gimnaziale. Toate grădinițele și școlile din comună au fost renovate și doate cu corespunzător, administrația publică locală contribuind substanțial la aceste investiții. Datorita profesionalismului cadrelor didactice și a dotării școlilor, în prezent se observă un trend pozitiv al activității didactice, în special ca urmare a rezultatelor elevilor la concursuri naționale, dar și ocazional, la olimpiadele și întrecerile școlare. În satul Bogei – comunitatea de romi funcționează Centrul Social Multifuncțional, investiție care a fost finanțată de Fondul European de Dezvoltare Socială.

Activitatea culturală

În cadrul comunei sunt funcționale un număr de trei cămine culturale, în localitățile Tăuteu, Ciutelec și Chiribiș. Comuna Tăuteu a construit în ultimul deceniu așezăminte culturale noi în localitățile Tăuteu și Chiribiș și a efectuat ample investiții de renovare și modernizare la căminul Cultural din localitatea Ciutelec. Este de remarcat că aceste investiții dau rezultatele scontate, deoarece în cadrul comunei se înregistrează un spirit de reînnoire a obiceiurilor tradiționale, dar și o mai bună activitate comunitară cu ocazia unor evenimente (sărbători de iarnă, zilele comunei, diverse alte evenimente).

Sănătatea

În cadrul comunei Tăuteu, funcționează două cabinete medicale de medicină de familie, un cabinet de medicină veterinară și o farmacie umană, toate în centru de comună. Locațiile și dotarea acestora oferă condiții corespunzătoare pentru desfășurarea activității medicale. Activitatea medicală se desfășoară atât în cabinete, cât și prin deplasarea la domiciliul pacienților, acolo unde situația o impune. De asemenea, în localitatea Ciutelec funcționează Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Ciutelec (CIAPAD), cu o capacitate de 50 locuri și Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Ciutelec(CRRPAD) cu 30 de locuri, aflate în subordinea Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor.

Religia

În comuna Tăuteu funcționează 12 biserici aparținând celor 6 culte religioase prezente în comună. În localitățile Tăuteu, Ciutelec, Bogei și Chiribiș sunt funcționale capele mortuare construite de la bugetul local. Consiliul Local și primarul comunei sprijină în mod constant dorințele de dezvoltare a tuturor cultelor religioase prin alocarea de fonduri proporționale fiecărei biserici.

Infrastructura

Comuna Tăuteu are în utilizare rețele adecvate de alimentare cu apă pentru toate gospodăriile, inclusiv în cătunele Șvabi, Rara, Rovină și Lazuri. O parte din cetățenii localității Chiribiș beneficiază de rețeaua de gaz. Proiectul de realizare a sistemului de canalizare și a stației de epurare este depus pentru finanțare. Sunt în funcțiune pe întreg cuprinsul comunei două rețele de telefonie fixă, o rețea terestră de cablu TV, două rețele terestre de internet, precum și patru rețele de internet prin 3G. Toți operatorii români de telefonie mobilă ofera servicii cetățenilor din comuna Tăuteu.

Dezvoltarea comunitară

Pentru o mai bună dezvoltare interzonală, comuna Tăuteu este membra în GAL Bihor, ADI Zona Bistra Barcău și ADI Marghita. Prin intermediul acestor asociații se încearcă o dezvoltare durabilă și eficientă în domenii diverse (mediu, colectare selectivă, alimentare cu apă și canalizare, etc). În cadrul ADI Zona Bistra Barcău avm în derulare proiectul ”Modernizare infrastructură rutieră în ADI Bistra Barcău”, investiție finanțată din fonduri europene.

Capitolul I

PRINCIPII GENERALE

Art. 1 Comuna Tăuteu este unitatea administrativ-teritorială cu personalitate juridică din județul Bihor, formată din satele Tăuteu, Ciutelec, Bogei, Poiana și Chiribiș, ai căror locuitori formează o comunitate umană, unitară care are ca scop fundamental al vieții și activității sale înfăptuirea binelui comun și fericirea tuturor membrilor săi. Comunitatea și autoritățile sale reprezentative asigură condiții optime ca fiecare dintre statele care o compun să-și păstreze și să-și promoveze identitatea exprimată prin

valorile, obiceiurile și tradițiile proprii în condițiile stabilite de legile țării, de prezentul statut și de celelalte acte de autoritate locală.

Art. 2 În comuna Tăuteu munca, sacrificiile și înfăptuirile generațiilor trecute, istoria și cultura locală, obiceiurile și tradițiile, credința străbună, învățământul și educația reprezintă fundamentele unității sufletești și administrative ale comunității locale, temelia înălțării spre ideal a acesteia.

Art. 3 În spiritul tradițiilor democratice și al idealurilor perene ale poporului român, al valorilor naționale, europene și universale, organizarea social-politică, economică, educațională și culturală a muncii și vieții comunității locale se întemeiază pe apărarea și promovarea democrației și a legalității, a demnității omului și a liberei dezvoltări și afirmări ale personalității umane, a drepturilor și libertăților cetățenilor, a dreptății sociale și a pluralismului politic, a muncii libere și a familiei care reprezintă valori supreme ale acesteia și pe care autoritățile publice locale, instituțiile și cetățenii au datoria de a le apăra și garanta.

Art. 4 În comuna Tăuteu, respectarea Constituției, a legilor țării și a actelor de autoritate locală, inclusiv a prezentului statut, este obligatorie.

Art. 5 Puterea locală aparține comunității, care o exercită, în condițiile stabilite de Constituție și de legile țării, prin autoritățile publice reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

Art. 6 Teritoriul comunei Tăuteu, în suprafață totală de 6979 ha este unitar, indivizibil și inalienabil. Limitele teritoriului administrativ al comunei Tăuteu sunt cele stabilite prin legile țării, iar modificarea lor nu se poate realiza decât dacă este aprobată prin referendum local organizat în condițiile legii. Delimitarea intravilanului satelor, evidența proprietăților și a folosinței terenurilor, disciplina și modul de amplasare a construcțiilor se stabilesc prin planul de amenajare a teritoriului, Planul Urbanistic General și Regulamentul local de urbanism, cadastrul general și celelalte documente sau forme de evidență stabilite prin lege, întocmite prin grija compartimentelor de specialitate și aprobate de către autoritățile publice locale potrivit competențelor legale.

Art. 7 Comuna Tăuteu este localitatea comună a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenența politică, de avere, de origine socială, de locul nașterii sau de satul în care locuiesc. Pe teritoriul comunei Tăuteu își poate stabili domiciliul sau reședința orice persoană sau familie care îndeplinește condițiile prevăzute de Constituția României și de legile țării.

Art. 8 Calitatea de cetățean al comunei Tăuteu se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

Art. 9 Autoritățile publice locale își exercită atribuțiile legale privind evidența populației, starea civilă, autoritatea tutelară, registru agricol, arhivă, bibliotecă și relații cu publicul, care se află în subordinea secretarului comunei, precum și prin celelalte compartimente de specialitate. Autoritățile publice locale sprijină menținerea și întărirea legăturilor comunității cu toții fii ei care trăiesc și muncesc în alte localități din țară sau din străinătate și care contribuie la promovarea valorilor locale și naționale, la integrarea europeană și la schimbul internațional de valori.

Art. 10 Comunitatea locală este organizată pe principiul constituțional al pluralismului, care reprezintă condiția de bază și garanția economiei de piață, a democrației sociale și politice, a libertății membrilor săi.

Art. 11 Organizațiile locale ale partidelor politice își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare contribuind la definirea și exprimarea voinței politice a cetățenilor și la împlinirea aspirațiilor și idealurilor acestora, cu respectarea suveranității naționale, a integrității teritoriale, a ordinii de drept, a principiilor democrației și ale autonomiei locale.

Art. 12 Comuna Tăuteu poate coopera sau se poate asocia cu alte unități administrative-teritoriale din țară sau din străinătate, în scopul și în condițiile stabilite prin Legea administrației publice locale și prin alte acte normative în vigoare. Comuna Tăuteu este membru al:

- Grupului de Acțiune Locală Bihor;
- Asociației de dezvoltare intercomunitară ADI ZONA BISTRA BARCĂU;
- Asociației de dezvoltare intercomunitară Marghita;

Ea face parte din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a României.

Art. 13 Raporturile dintre autoritățile administrației publice ale comunei Tăuteu (Primar sau Consiliul local) și autoritățile de nivel județean sau central se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării competențelor, legalității, responsabilității, solidarității și cooperării, în condițiile și în limitele stabilite de legislația în materie și de normele Uniunii Europene.

Art. 14 Comuna Tăuteu are dreptul la resurse financiare suficiente, proporționale cu responsabilitățile și atribuțiile pe care autoritățile publice le au stabilite prin lege. Sumele necesare care exced veniturile proprii ale bugetului local se asigură din bugetul de stat sau din bugetul județului Bihor.

Art. 15 Toate relațiile pe care comuna Tăuteu și autoritățile sale reprezentative le stabilesc, întrețin și dezvoltă cu alte comunități, autorități, instituții și alte persoane juridice trebuie să slujească interesul și binele general al colectivității locale și să se întemeieze pe respectul și încrederea reciprocă dintre părți, pe asumarea răspunderii și asigurarea legalității înțelegerilor și actelor încheiate.

Art. 16 Actele autorităților publice locale (hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului) care se emit în exercitarea atribuțiilor, competențelor și responsabilităților pe care le au la nivelul unității administrativ-teritoriale trebuie să respecte Constituția României și legile țării. Actele de autoritate emise de către primar, consiliul local sau alte structuri de autoritate de la nivelul altor unități administrativ-teritoriale, care reglementează situații, fapte și realități de pe teritoriul administrativ al comunei Tăuteu sunt nule de drept. Se interzice primarului, consiliului local al comunei Tăuteu și oricăror structuri din subordinea acestora să emită hotărâri, dispoziții, autorizații, certificate etc. care exced competențele lor teritoriale.

Art. 17 Pe teritoriul comunei Tăuteu se folosesc, în condițiile legii, următoarele simboluri:

- **naționale:**
- Drapelul României (tricolor)
- 1 Decembrie – Ziua Națională a României
- Imnul Național al României – ”Deșteaptă-te române”
- Stema țării – stabilită prin lege organică
- **europene:**
- Drapelul Uniunii Europene
- Stema Uniunii Europene
- Imnul Uniunii Europene
- 9 mai – Ziua Uniunii Europene
- **locale:**
- Zilele comunei Tăuteu

Art. 18 Centrul administrativ cu sediul consiliului local și al primăriei comunei se află în localitatea Tăuteu, str. Principală, nr. 122, județul Bihor.

Capitolul II

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ A COMUNEI TĂUTEU

II.1. Autoritățile administrației publice locale

Art. 19 Autoritățile reprezentative ale colectivității locale din comuna Tăuteu sunt: Consiliul Local al comunei Tăuteu și primarul, respective aparatul de specialitate al primarului. Primarul și consilierii locali se aleg prin votul liber exprimat, egal, direct și secret al cetățenilor care au domiciliul stabil în

comună, din rândul cetățenilor care îndeplinesc condițiile prevăzute de Constituție și de legile în vigoare. Organizarea alegerilor pentru funcțiile de demnitate publică locale și respectiv validarea mandatelor de consilier local și de primar sunt reglementate prin legislația în vigoare.

II.1.1. Consiliul local

Art. 20 (1) Consiliul Local al comunei Tăuteu este autoritatea deliberativă, fiind format din consilieri locali, aleși prin vot universal, egal, secret, direct și liber exprimat de către cetățenii comunei Tăuteu și constituit în conformitate cu prevederile legale.

(2) Consiliul Local al comunei Tăuteu s-a constituit la data de 24.06.2016 în urma organizării alegerilor locale din data de 06.06.2016 și are următoarea componență: pe partied politice:

Partid	Consilieri	Componența Consiliului					
<u>Uniunea Democrată Maghiară din România</u>	6						
<u>Partidul Social Democrat</u>	3						
<u>Partidul Național Liberal</u>	2						
<u>Partidul Alianța Liberalilor și Democraților</u>	1						
<u>Asociația Partida Romilor "Pro-Europa"</u>	1						

Art. 21 În conformitate cu prevederile art. 129 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Consiliul Local are următoarele atribuții:

(1) Consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

(2) Consiliul local exercită următoarele categorii de atribuții:

- a. atribuții privind unitatea administrativ - teritorială, organizarea proprie, precum și organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor publice de interes local și ale societăților și regiilor autonome de interes local;
- b. atribuții privind dezvoltarea economico - socială și de mediu a comunei, orașului sau municipiului;
- c. atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului;
- d. atribuții privind gestionarea serviciilor de interes local;
- e. atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern.

(3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. a), consiliul local:

- a. aprobă statutul comunei, orașului sau municipiului, precum și regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local; prin ordin al ministrului de resort se aprobă un model orientativ al statutului unității administrativ - teritoriale, precum și un model orientativ al regulamentului de organizare și funcționare a consiliului local;
- b. alege viceprimarul/viceprimarii, din rândul consilierilor locali, la propunerea primarului sau a consilierilor locali, în condițiile art. 152 alin. (2);
- c. aprobă, în condițiile legii, la propunerea primarului, înființarea, organizarea și statul de funcții ale aparatului de specialitate al primarului, ale instituțiilor publice de interes local, reorganizarea și statul de funcții ale regiilor autonome de interes local, precum și înființarea, reorganizarea sau desființarea de societăți de interes local și statul de funcții al acestora;
- d. exercită, în numele unității administrativ - teritoriale, toate drepturile și obligațiile corespunzătoare participațiilor deținute la societăți sau regii autonome, în condițiile legii;
- e. hotărăște înființarea sau reorganizarea de instituții, servicii publice, societăți și regii autonome, în condițiile legii.

(4) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. b), consiliul local:

- a. aprobă, la propunerea primarului, bugetul unității administrativ - teritoriale, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar;
- b. aprobă, la propunerea primarului, contractarea și/sau garantarea împrumuturilor, precum și contractarea de datorie publică locală prin emisiuni de titluri de valoare, în numele unității administrativ - teritoriale, în condițiile legii;
- c. stabilește și aprobă impozitele și taxele locale, în condițiile legii;
- d. aprobă, la propunerea primarului, documentațiile tehnico - economice pentru lucrările de investiții de interes local, în condițiile legii;
- e. aprobă strategiile privind dezvoltarea economică, socială și de mediu a unității administrativ - teritoriale;
- f. asigură un mediu favorabil înființării și/sau dezvoltării afacerilor, inclusiv prin valorificarea patrimoniului existent, precum și prin realizarea de noi investiții care să contribuie la îndeplinirea programelor de dezvoltare economică regională și locală;
- g. asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare implementării și conformării cu prevederile angajamentelor asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

(5) Dacă bugetul unității administrativ - teritoriale, prevăzut la alin. (4) lit. a), nu poate fi adoptat după două ședințe consecutive, care au loc la un interval de cel mult 7 zile, activitatea se desfășoară pe baza bugetului anului precedent până la adoptarea noului buget, dar nu mai târziu de 45 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(6) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. c), consiliul local:

- a. hotărăște darea în administrare, concesiunea, închirierea sau darea în folosință gratuită a bunurilor proprietate publică a comunei, orașului sau municipiului, după caz, precum și a serviciilor publice de interes local, în condițiile legii;
- b. hotărăște vânzarea, darea în administrare, concesiunea, darea în folosință gratuită sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii;
- c. avizează sau aprobă, în condițiile legii, documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localităților;
- d. atribuie sau schimbă, în condițiile legii, denumiri de străzi, de piețe și de orice alte obiective de interes public local.

(7) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. d), consiliul local asigură, potrivit competenței sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind:

- a. educația;
- b. serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială;
- c. sănătatea;cultura;
- d. tineretul;
- e. sportul;
- f. ordinea publică;
- g. situațiile de urgență;
- h. protecția și refacerea mediului;
- i. conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale;
- j. dezvoltarea urbană;
- k. evidența persoanelor;
- l. podurile și drumurile publice;
- m. serviciile comunitare de utilități publice de interes local;
- n. serviciile de urgență de tip salvamont, salvamar și de prim ajutor;
- o. activitățile de administrație social - comunitară;
- p. locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ - teritoriale sau în administrarea sa;
- q. punerea în valoare, în interesul colectivității locale, a resurselor naturale de pe raza unității administrativ - teritoriale;
- r. alte servicii publice de interes local stabilite prin lege.

(8) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. d), consiliul local:

- a. sprijină, în condițiile legii, activitatea cultelor religioase;
- b. aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa.

(9) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. e), consiliul local:

- a. hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local;
- b. hotărăște, în condițiile legii, înfrățirea comunei, orașului sau municipiului cu unități administrativ - teritoriale din alte țări;
- c. hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ - teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților administrației publice locale, în vederea promovării unor interese comune.

(10) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și d), consiliul local:

- a. poate asigura, în tot sau în parte, cu acordul titularului dreptului de proprietate sau al celui de administrare, lucrările și fondurile necesare pentru reabilitarea, dotarea și funcționarea clădirilor în care își desfășoară activitatea autorității sau instituții publice a căror activitate prezintă un interes local. Bunurile achiziționate pentru dotări rămân în proprietatea unității administrativ - teritoriale;
- b. poate asigura, în tot sau în parte, cu acordul instituției sau autorității publice titulare a dreptului de proprietate sau de administrare, lucrări de amenajare, dotare și întreținere a clădirilor sau terenurilor aflate în proprietatea publică sau privată a statului, în scopul creșterii nivelului de atractivitate turistică a unității administrativ - teritoriale, cu condiția ca, prin acordul exprimat, titularul dreptului să permită accesul publicului în spațiile astfel îmbunătățite pe o perioadă de minimum 5 ani. Bunurile achiziționate pentru dotări rămân în proprietatea unității administrativ - teritoriale.

(11) Pentru realizarea atribuțiilor prevăzute la alin. (2) consiliul local poate solicita informări și rapoarte de la primar, viceprimar și de la conducătorii organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local.

(12) Consiliul local hotărăște acordarea unor sporuri și a altor facilități, potrivit legii, personalului angajat în cadrul aparatului de specialitate al primarului și serviciilor publice de interes local.

(13) Consiliul local poate conferi persoanelor fizice române sau străine cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al comunei, orașului sau municipiului, în baza unui regulament propriu. Prin acest regulament se stabilesc și condițiile retragerii titlului conferit. Acest regulament poate fi parte integrantă a statutului unității administrativ - teritoriale.

(14) Consiliul local îndeplinește orice alte atribuții, în toate domeniile de interes local, cu excepția celor date în mod expres în competența altor autorități publice, precum și orice alte atribuții stabilite prin lege.

Art. 22 Modul de organizare și funcționare a Consiliului Local al comunei Tăuteu se stabilește prin Regulamentul de organizare și funcționare aprobat prin hotărâre a acestuia. În funcție de necesități și de evoluțiile înregistrate în plan legislativ, regulamentul va putea fi modificat, completat și actualizat în condițiile legii.

Art. 23 Dizolvarea consiliului local și suspendarea mandatului de consilier local pot avea loc în situațiile și cu respectarea cerințelor stabilite prin Legea administrației publice locale, Legea privind Statutul aleșilor locali și prin alte acte normative care reglementează în materie.

Art. 24 Locuitori satelor care nu au consilieri aleși în consiliul local vor fi reprezentați la ședințele acestuia de către un delegat sătesc al cărui statut este stabilit prin lege.

Art. 25 Răspunderea privind pregătirea și calitatea oamenilor promovați pentru a fi aleși în funcțiile locale de demnitate publică, respectiv capacitatea acestora de a se achita de atribuțiile ce le revin în calitate de primar, viceprimar sau consilieri locali, revine în egală măsură persoanelor care acceptă candidatura, partidelor politice care îi promovează și alegătorilor care îi votează.

II.1.2. Primarul și Viceprimarul

Art. 26 Funcția de autoritate publică executivă la nivelul comunei Tăuteu este exercitată de către primar, în condițiile legii.

Art. 27 Înlocuitorul de drept al primarului, subordonat acestuia, este viceprimarul comunei, care este ales în condițiile stabilite de lege.

Art. 28 Primarul și viceprimarul, la fel ca și consilierii locali, depun în fața consiliului local următorul jurământ: *”Jur să respect Constituția și legile țării și să fac, cu bună credință, tot ceea ce stă în puterile și priceperea mea pentru binele locuitorilor comunei Tăuteu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”*

Art. 29 (1) Primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică și exercită, la nivelul comunei Tăuteu, următoarele atribuții:

- a. Primarul asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, a hotărârilor consiliului local; dispune măsurile necesare și acordă sprijin pentru aplicarea ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, precum și a hotărârilor consiliului județean, în condițiile legii.
- b. Pentru punerea în aplicare a activităților date în competența sa prin actele normative prevăzute la alin. (2), primarul beneficiază de un aparat de specialitate, pe care îl conduce.
- c. Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale, în condițiile legii. Compartimentele funcționale ale acestuia sunt încadrate cu funcționari publici și personal contractual.

d. Primarul conduce serviciile publice locale.

Art. 30 (1) Primarul reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție.

(2) Semnul distinctiv al primarului este o eșarfă în culorile drapelului național al României.

(3) Eșarfa va fi purtată, în mod obligatoriu, la solemnități, recepții, ceremonii publice și la celebrarea căsătoriilor.

(4) Modelul eșarfei se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

Art. 31 (1) Primarul îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- a. atribuții exercitate în calitate de reprezentant al statului, în condițiile legii;
- b. atribuții referitoare la relația cu consiliul local;
- c. atribuții referitoare la bugetul local;
- d. atribuții privind serviciile publice asigurate cetățenilor;
- e. alte atribuții stabilite prin lege.

(2) În temeiul alin. (1) lit. a), primarul îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară și asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil, atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului. Primarul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin lege.

(3) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. b), primarul:

- a. prezintă consiliului local, în primul trimestru, un raport anual privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale;
- b. prezintă, la solicitarea consiliului local, alte rapoarte și informări;
- c. elaborează proiectele de strategii privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale și le supune aprobării consiliului local.

(4) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. c), primarul:

- a. exercită funcția de ordonator principal de credite;
- b. întocmește proiectul bugetului local și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune spre aprobare consiliului local;
- c. inițiază, în condițiile legii, negocieri pentru contractarea de împrumuturi și emiterea de titluri de valoare în numele unității administrativ-teritoriale;
- d. verifică, prin compartimentele de specialitate, corecta înregistrare fiscală a contribuabililor la organul fiscal teritorial, atât a sediului social principal, cât și a sediului secundar.

(5) În exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), primarul:

- a. coordonează realizarea serviciilor publice de interes local prestate prin intermediul aparatului de specialitate sau prin intermediul organismelor prestatoare de servicii publice și de utilitate publică de interes local;
- b. ia măsuri pentru prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de urgență;
- c. ia măsuri pentru organizarea executării și executarea în concret a activităților din domeniile prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d);
- d. ia măsuri pentru asigurarea inventarierii, evidenței statistice, inspecției și controlului efectuării serviciilor publice de interes local prevăzute la art. 36 alin. (6) lit. a) - d), precum și a bunurilor din patrimoniul public și privat al unității administrativ-teritoriale;
- e. numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, în condițiile legii, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local;
- f. asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege, le supune aprobării consiliului local și acționează pentru respectarea prevederilor acestora;
- g. emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative;

h. asigură realizarea lucrărilor și ia măsurile necesare conformării cu prevederile angajamentelor asumate în procesul de integrare europeană în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor pentru serviciile furnizate cetățenilor.

(6) Pentru exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor sale, primarul colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, precum și cu consiliul județean.

(7) Numirea conducătorilor instituțiilor și serviciilor publice de interes local se face pe baza concursului organizat potrivit procedurilor și criteriilor aprobate de consiliul local, la propunerea primarului, în condițiile legii. Numirea se face prin dispoziția primarului, având anexat contractul de management.

Art. 32 (1) În exercitarea atribuțiilor de autoritate tutelară și de ofițer de stare civilă, a sarcinilor ce îi revin din actele normative privitoare la recensământ, la organizarea și desfășurarea alegerilor, la luarea măsurilor de protecție civilă, precum și a altor atribuții stabilite prin lege, primarul acționează și ca reprezentant al statului în comuna sau în orașul în care a fost ales.

(2) În această calitate, primarul poate solicita prefectului, în condițiile legii, sprijinul conducătorilor serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, dacă sarcinile ce îi revin nu pot fi rezolvate prin aparatul de specialitate.

Art. 33 Atribuțiile de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară pot fi delegate și secretarului unității administrativ-teritoriale sau altor funcționari publici din aparatul de specialitate cu competențe în acest domeniu, potrivit legii.

Art. 34 (1) Primarul comunei poate angaja, în limita numărului maxim de posturi aprobate, un consilier personal.

(2) Primarul poate delega pe întreaga durată a mandatului sau pe o perioadă determinată prin dispoziție scrisă, viceprimarului, dintre atribuțiile legale care îi revin.

(3) Primarul conduce și răspunde de asigurarea serviciilor de utilitate publică.

(4) Primarul conduce direct sau are în subordine următoarele compartimente funcționale din cadrul Primăriei, răspunzând de activitatea acestora:

1. Serviciul Financiar Contabil și Gospodărire Comunală
2. Compartimentul Juridic și Accesare Fonduri
3. Compartimentul Asistență Socială
4. Compartimentul Urbanism, Agricol și Cadastru
5. Compartimentul Bibliotecă, Arhivă și Relații cu Publicul
6. Cabinetul Primarului
7. Serviciul voluntar pentru situații de urgență

(5) Primarul exercită atribuțiile prevăzute la art. 63 alin. (4) pct.d, respectiv alin. (1) lit. c) pct.d și alin. (5) respectiv alin. (1) lit. d), cu excepția celor de la pct. 8 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată.

(6) Primarul exercită atribuțiile și răspunderile ce revin autorităților publice locale, respectiv primarului, ce rezultă din actele care reglementează activitatea în următoarele domenii:

- inventarierea, utilizarea, gestionarea, asigurarea integrității bunurilor din domeniul public sau privat al comunei;

- amenajarea teritoriului, organizarea cadastrului general, dezvoltare urbanistică etc;

- organizarea, funcționarea, gestionarea și finanțarea serviciilor publice;

- achizițiile publice de bunuri, servicii și lucrări;

- zootehnie, administrarea pășunilor și cultivarea terenurilor agricole;

- gospodărirea localității, protecția mediului, sănătatea populației și a animalelor;

- gospodărirea apelor;

- siguranța circulației pe drumurile publice, protecția civilă și situațiile de urgență;
- aplicarea prevederilor art. III din Legea nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare;
- punerea în posesie și întocmirea documentațiilor pentru eliberarea titlurilor de proprietate persoanelor care au obținut aprobările legale în condițiile Legilor proprietății;
- acordarea subvențiilor și a despăgubirilor pentru calamități, accidente etc;
- executarea silită a creanțelor bugetare locale;
- angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare;
- organizarea transportului în comun;
- organizare pază;
- aplică sancțiunile legale persoanelor fizice și juridice din comuna Tăuteu care încalcă normele stabilite prin legile țării sau actele autorităților publice locale;
- exercită orice alte atribuții și responsabilități stabilite prin hotărâri ale consiliului local sau dispoziții ale primarului.

(7) Pentru neîndeplinirea atribuțiilor și obligațiilor stabilite în sarcina sa potrivit aliniatului precedent, viceprimarul răspunde politic, administrativ, disciplinar, material sau penal, suportând și eventualele prejudicii aduse comunității din această cauză.

(8) Primarul comunei Tăuteu, sprijinit de către secretar și consilieri juridici, în limitele competențelor lor asigură și garantează respectarea drepturilor cetățenilor din comună.

(9) Primarul comunei Tăuteu exercită pe lângă competențele sale de autoritate executivă, atribuțiile de factor de echilibru și mediere între forțele politice, sociale, culturale, educaționale, economice și administrative, între acestea și cetățeni, între autorități și comunitate urmărind armonizarea relațiilor interinstituționale și interumane și garantând pacea socială la nivelul comunității.

(10) Organizațiile locale și județene ale partidelor politice au obligația de a pregăti și promova pentru funcțiile de administrație publică de la nivelul comunei Tăuteu (primar, viceprimar, consilieri locali) persoane competente, de o moralitate neîndoielnică, pregătite și apte din punct de vedere politic, juridic, psiho-sociologic etc, să slujească aspirațiile și idealurile tuturor oamenilor din comuna Tăuteu, binele general al comunității locale.

(11) Mandatul primarului și al viceprimarului începe, durează, se exercită, se suspendă sau încetează în condițiile stabilite prin Legea administrației publice locale sau alte acte normative incidente.

(12) Pe durata mandatului, viceprimarul își păstrează statutul de consilier local.

II. 2 Aparatul de specialitate al primarului comunei Tăuteu, instituțiile și serviciile publice de interes local

Art. 35 Consiliul local și primarul sau viceprimarul (pentru atribuțiile delegate) își exercită atribuțiile și răspunderile legale prin intermediul aparatului de specialitate, al instituțiilor și serviciilor publice de interes local care sunt înființate, funcționează, sunt gestionate și finanțate și se organizează în conformitate cu legislația în vigoare, ținându-se cont de particularitățile și condițiile specifice ale comunei Tăuteu.

II.2.1. Aparatul de specialitate al primarului comunei Tăuteu

Art. 36 (1) Aparatul de specialitate al primarului cuprinde funcții publice de execuție sau de conducere și personal contractual, conform statului de funcții.

(2) Numărul de personal, statul de funcții și organigrama primăriei se aprobă prin hotărâri ale consiliului local, la propunerea primarului, cu luarea în considerație a necesarului de resurse umane și a fondurilor alocate, prin bugetul local, pentru acoperirea cheltuielilor de personal;

(3) Dintre funcțiile publice, următoarele sunt funcții de conducere:

- Secretar General al comunei Tăuteu
- Șef Serviciu Financiar Contabil

(4) Aparatul de specialitate al primarului este structurat pe compartimente funcționale a căror configurație se stabilește anual prin organigrama propusă de primar și aprobată de către consiliul local.

(5) Numărul total de posturi din aparatul de specialitate al primarului poate fi mărit numai cu o motivație puternică și dacă prevederile bugetare pentru salarizarea personalului sunt acoperitoare.

(6) Numirea, promovarea, evaluarea, salarizarea și acordarea celorlalte drepturi pecuniare, eliberarea din funcție a personalului din aparatul de specialitate al primarului se fac în conformitate cu Legea nr. 188/1999 republicată privind Statul funcționarilor publici, respectiv Legea nr. 53/2003-Codul Muncii și celelalte acte normative aplicabile.

(7) Modul de organizare și funcționare, obiectivele, sarcinile și responsabilitățile ce revin fiecărui compartiment funcțional din cadrul primăriei se stabilesc, potrivit legii, de către primar, cu avizul consiliului local;

(8) Sarcinile ce revin fiecărui funcționar public sau angajat pe bază de contract de muncă se stabilesc prin fișele posturilor care se întocmesc de către fiecare șef de compartiment care are și competența de a evalua, stimula, propune sancțiuni etc. pentru activitatea desfășurată de aceștia. Personalul contractual și funcționarii publici exercită obligatoriu toate atribuțiile și sarcinile date prin lege, hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului.

(9) Șefii de compartimente din cadrul primăriei au obligația de a întocmi, prezenta și susține rapoartele de specialitate la proiectele de hotărâri ale consiliului local, răspunzând de exactitatea și de corectitudinea informațiilor furnizate, de respectarea normelor tehnice și juridice aplicabile cu privire la punctele de vedere exprimate și soluțiile propuse. Prezenta acestora la ședințele de comisie sau de plen ale consiliului local în vederea susținerii rapoartelor este obligatorie, invitațiile de participare făcându-se în scris de către secretarul comisiei, respectiv de către secretarul comunei. Pentru proiectele de hotărâri inițiate de către primar sau de către viceprimar solicitarea și depunerea rapoartelor, respectiv prezența șefilor de compartimente și a administratorului public la ședințele de comisie sau de plen în vederea susținerii punctelor de vedere și propunerilor făcute se asigură prin grija acestora.

(10) Primarul, viceprimarul, secretarul unității administrativ-teritoriale și aparatul de specialitate al primarului formează primăria comunei Tăuteu, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale.

(11) Primăria comunei Tăuteu își desfășoară activitatea pe baza regulamentului de ordine interioară aprobat de către consiliul local.

(12) Primarul, viceprimarul și secretarul unității administrativ-teritoriale împreună cu aparatul de specialitate al primarului formează o structură funcțională numită primăria comunei Tăuteu, care aplică actele locale de autoritate și soluționează problemele generale ale comunității cu respectarea legislației în vigoare. Activitatea primăriei este organizată și se desfășoară pe baza regulamentului intern și a statutului comunei Tăuteu, care se aprobă prin hotărâri ale consiliului local.

II.2.2. Instituțiile publice de interes local

Art. 37 (1) Instituțiile de interes local se află în slujba comunității și au ca scop fundamental al activității lor slujirea nevoilor, aspirațiilor și valorilor individuale sau colective ale oamenilor "cetății" prin furnizarea serviciilor specifice.

(2) Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea patrimoniului și finanțarea instituțiilor publice de interes local se realizează cu respectarea legislației în vigoare.

(3) Raporturile dintre autoritățile publice locale (primar sau consiliu local) și instituțiile publice de interes local, dintre acestea și cetățeni, precum și relațiile dintre ele, au la bază principiile respectului și

încrederii reciproce, ale responsabilității și legalității, ale solidarității, cooperării și acțiunii convergente pentru întărirea unității și înfăptuirea binelui comunității locale și al tuturor membrilor săi.

(4) Comunitatea și autoritățile publice locale sprijină și se implică direct în asigurarea unor condiții optime de funcționare a instituțiilor publice de interes local și colaborează cu autoritățile și instituțiile de specialitate de la nivel județean sau central pentru soluționarea problemelor specifice, în limitele competențelor legale și ale resurselor asigurate.

(5) Șefii instituțiilor publice de interes local prezintă în fața comunității locale și a autorităților ei reprezentative informări sau rapoarte cu privire la activitatea desfășurată, rezultatele obținute și problemele întâmpinate pe linia realizării obiectivelor specifice. Aceștia răspund în condițiile legii de modul în care folosesc fondurile și gestionează patrimoniul care face parte din domeniul public sau privat al comunei Tăuteu, și a celorlalte bunuri pe care le au în administrare.

II.2.3. Serviciile publice locale

Art. 38 (1) Serviciile publice locale reprezintă acele activități și prestații pe care autoritățile publice locale sau instituțiile publice de interes local le desfășoară sau le oferă cetățenilor în scopul satisfacerii nevoilor lor. Principalele servicii necesare a fi prestate la nivelul comunei Tăuteu sunt cele prevăzute de art. 129 alin. 7 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

(2) Pentru prestarea serviciilor care nu intră în sfera de competență a instituțiilor publice specializate a consiliului local din comuna Tăuteu are obligația de a stabili prestarea acestora în sarcina compartimentelor specializate ale primăriei sau de a înființa servicii publice de sine stătătoare.

(3) Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea și finanțarea serviciilor de utilitate publică locală se reglementează prin hotărâri ale consiliului local, cu respectarea legislației în vigoare.

(4) Pentru prestarea serviciilor publice cu excepția celor care, potrivit legislației în vigoare, sunt asigurate gratuit, consiliul local al comunei Tăuteu va stabili taxe speciale prin care să se asigure acoperirea cheltuielilor făcute în acest scop. Taxele speciale instituite se vor percepe numai de la beneficiarii serviciilor. Consiliul local poate hotărâ, pentru a menține taxele la un nivel acceptabil, ca o parte din cheltuielile realizate pentru funcționarea unor servicii să fie acoperite prin subvenții de la bugetul local.

(5) Baza tehnico-materială necesară pentru realizarea serviciilor publice și a celor de utilitate publică este asigurată, inventariată, gestionată și utilizată în mod corespunzător prin grija viceprimarului, care răspunde de integritatea bunurilor din domeniul public și privat al comunei Tăuteu, în condițiile legii.

(6) Agenții economici, instituțiile și cetățenii din comuna Tăuteu sunt consultați de către autoritățile publice locale în legătură cu actele de autoritate ce urmează a fi adoptate pe linia înființării, gestionării, funcționării și finanțării instituțiilor și serviciilor publice de interes local pe care au obligația de a le respecta și aplica în funcție de nevoile și condițiile specifice.

II.3. Legile comunității, exercitarea autorității și înfăptuirea dreptății

Art. 39 (1) La nivelul comunei Tăuteu, întreaga activitate a autorităților și instituțiilor, a organizațiilor și a agenților economici, a societății civile și a cetățenilor este organizată și se desfășoară cu respectarea Constituției României, a legilor țării, și a actelor de autoritate emise de către consiliul local sau de către primar.

(2) În raport de competențele, atribuțiile și răspunderile pe care le au, consiliul local ca autoritate deliberativă și primarul ca autoritate executivă, emit acte de autoritate care reglementează viața și activitatea comunității, a subsistemelor care o compun și a cetățenilor, care au putere de lege locală, a căror respectare este obligatorie pentru persoanele juridice și fizice din comuna Tăuteu.

(3) Actele prin care se exercită autoritatea la nivelul comunei Tăuteu sunt:

- hotărârile consiliului local
- dispozițiile primarului.

(4) Proiectele de hotărâri ale consiliului local pot fi inițiate de către primar, viceprimar, consilieri locali sau de către cel puțin 5 % dintre cetățenii cu drept de vot ai comunei Tăuteu, iar pentru adoptarea lor este necesară respectarea procedurilor și a celorlalte condiții prevăzute de legislația în vigoare și de regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Local.

(5) În comuna Tăuteu aplicarea legilor țării, adoptarea și executarea legilor locale trebuie să aibă ca finalitate dezvoltarea generală, garantarea libertății cetățenilor, înfăptuirea dreptății și asigurarea ordinii și unității juridice a comunității.

(6) După adoptare, hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului se transmit Instituției Prefectului Județului Bihor, primarului și persoanelor vizate sau implicate în executarea lor și se aduc la cunoștința cetățenilor comunei, prin grija secretarului general al comunei Tăuteu.

(7) Verificarea legalității, sistematizarea, caracterul necontradictoriu și evidența actelor de autoritate locală sunt realizate și asigurate de către secretarul general al comunei și de către consilierii juridici aflați în subordinea sa care au și obligația de a-i sprijini pe inițiatori în elaborarea și realizarea proiectelor supuse spre aprobarea consiliului local sau a primarului.

(8) Pentru asigurarea cadrului legal local necesar soluționării problemelor specifice, șefii de instituții și servicii precum și cei ai compartimentelor funcționale din aparatul de specialitate al primarului au obligația de a propune în scris inițierea unor proiecte de hotărâri ale consiliului local sau dispoziții ale primarului, corespunzătoare.

(9) Întocmirea, aprobarea și eliberarea avizelor, acordurilor, autorizațiilor, certificatelor, adeverințelor și a altor acte care sunt de competența autorităților publice locale se realizează cu respectarea termenelor, cerințelor și procedurilor prevăzute de legislația în vigoare și de către regulamentele aprobate de către consiliul local.

(10) Exercițarea autorității la nivelul comunității locale se realizează cu mijloacele, pe căile și în limitele stabilite prin Constituție și legile țării, respectiv prin hotărârile consiliului local și Statutul comunei Tăuteu.

(11) Înfăptuirea dreptății atât sub forma sa distributivă, cât și procedurală sau reparatorie se realizează pe fiecare treaptă a sistemului ierarhiei exercitării autorității administrative la nivelul local și are la bază legile țării și ale comunității. Garant al înfăptuirii dreptății la nivelul colectivității locale este primarul, în fața căruia toți cetățenii comunei sunt egali.

(12) Pentru problemele care depășesc competențele autorității administrative sau pentru corectarea unor erori săvârșite de acestea, toți cetățenii comunei au acces liber la justiție în condițiile stabilite de lege. Primarul, consiliul local și toate structurile din subordinea acestora au obligația de a pune la dispoziția instanțelor de judecată sau a celorlalte structuri din cadrul puterii judecătorești, toate informațiile și documentele de care dispun pentru a asigura soluționarea corectă a litigiilor și altor cauze aflate pe rolul lor. De asemenea, în situații temeinic motivate autoritățile locale vor sesiza ele însele organele judecătorești pentru soluționarea unor situații care justifică un interes general. Aplicarea și respectarea hotărârilor judecătorești rămase definitive sunt obligatorii atât pentru autoritățile locale cât și pentru toate persoanele juridice sau fizice din comuna Tăuteu. Asigurarea liniștii și ordinii publice în cadrul comunității locale reprezintă atribuții principale ale primarului și consiliului local, fiind asigurate prin intermediul postului local de poliție sau al poliției comunitare care prezintă consiliului local informații și rapoarte cu privire la problemele generale și măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea situației în acest domeniu.

(13) Pentru luarea unor decizii de interes general, populația cu drept de vot a comunei poate fi consultată prin referendum. Inițierea, organizarea, finanțarea și valorificarea rezultatelor referendumului local se realizează în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

(14) Cel puțin o dată pe an, primarul are obligația de a organiza adunări cetățenești, pe sate, în cadrul cărora prezintă informări cu privire la măsurile întreprinse pentru soluționarea problemelor comunităților respective și stabilește cu acestea obiectivele prioritare și căile de acțiune pentru etapa următoare.

(15) Primarul, viceprimarul, secretarul general al comunei și consilierii locali sunt obligați să prezinte, cel puțin o dată pe an, rapoarte cu privire la activitatea desfășurată în slujba comunității. Raportul din ultimul an de mandat al primarului vizează activitatea desfășurată în întreaga perioadă de exercitare a funcției și se publică, împreună cu anexele cu cel puțin trei luni înaintea încheierii mandatului. Fondurile necesare publicării raportului se asigură de la bugetul local

(16) Emiterea actelor locale de autoritate se face cu respectarea prevederilor legale privind transparența decizională. Secretarul comunei și bibliotecarul au obligația de a aduce la cunoștință publică toate hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului care pot fi contestate în termenele și în condițiile stabilite de lege. Statutul comunei, Regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local, Regulamentul intern al primăriei comunei Tăuteu, Regulamentul de organizare și funcționare a aparatului de specialitate al primarului comunei Tăuteu, precum și alte acte de autoritate cu caracter normativ de interes general se publică în volum sub titlul “Reforma administrației publice locale, legile comunității”, fondurile necesare fiind asigurate de la bugetul local. Prin grija secretarului general și/sau al consilierului juridic al consiliului local, respectiv cu dispozițiile primarului, se vor realiza colecțiile cu hotărârile consiliului local, respectiv cu dispozițiile primarului, colecții care se vor afla în permanență la dispoziția consilierilor locali, a aparatului de specialitate al primarului, a cetățenilor și a tuturor celor interesați de cunoașterea, respectarea și aplicarea lor. Sarcina de a realiza, de a actualiza și de a pune la dispoziția persoanelor interesate (atât la sediul consiliului local, cât și la biblioteca comunală) a acestor colecții se include în mod obligatoriu în fișa postului consilierului juridic și în cea a bibliotecarului comunal, neîndeplinirea lor atrăgând răspunderea disciplinară a angajaților în cauză.

(17) Sancțiunile aplicate pentru nerespectarea legilor țării sau a normelor stabilite prin actele de autoritate locală se aplică persoanelor juridice și fizice din comuna Tăuteu, de către persoanele sau factorii stabiliți prin lege sau de împuterniciții acestora numai după o analiză și o fundamentare corespunzătoare a unei astfel de decizii. Sancțiunile aplicate pot fi contestate în condițiile legii.

(18) Legile comunității, exercitarea autorității și înfăptuirea dreptății la nivelul comunei Tăuteu se vor armoniza permanent cu evoluțiile care au loc permanent la nivelul sistemului legislativ național în procesul integrării europene a României, exercitarea autorității și înfăptuirea dreptății fiind adoptate permanent nevoilor și aspirațiilor colectivității locale.

II.4. ECONOMIA LOCALĂ, PATRIMONIUL, FINANȚELE ȘI LUCRĂRILE PUBLICE

II.4.1 Economia locală

Art. 40 (1) Autoritățile publice locale și fiecare generație de locuitori ai comunei au datoria de a apăra, spori și diversifica averea comunei, de a o utiliza rațional și eficient pentru a asigura traiul bun și un viitor sigur pentru toți membrii comunității.

(2) Economia comunei Tăuteu se bazează pe principiile economiei de piață, libera inițiativă și concurența, și are ca scop fundamental dezvoltarea generală a localității și creșterea calității vieții oamenilor.

(3) În comuna Tăuteu munca liberă reprezintă calea fundamentală de sporire a averii fiecărei familii și a comunității în ansamblul ei. Ea reprezintă valoare perenă a colectivității locale.

(4) Autoritățile administrației publice locale încurajează și susțin, prin măsuri ce țin de competența lor, dezvoltarea și modernizarea agriculturii, a zootehniei, a producției industriale, a serviciilor și comerțului, a tuturor activităților economice care aduc beneficii familiilor, agenților economici și comunității. Ele asigură egalitate de șanse, tratament nediscriminatoriu pentru toți întreprinzătorii care

îndeplinesc condițiile legale și normele U.E. de a investi și a desfășura activității economice în comuna Tăuteu.

II.4.1.2 Proprietatea

Art. 41 (1) În comuna Tăuteu se respectă principiul pluralismului formelor de proprietate în sensul coexistenței proprietății publice (a statului, a județului și a comunei) cu proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice.

(2) Proprietatea comunei Tăuteu este formată din proprietatea publică și proprietatea privată.

(3) Proprietatea publică a comunei Tăuteu este formată din:

- drumurile comunale, vicinale și străzile;
- piețele publice, comerciale, târgurile, oboarele și parcurile publice, precum și zonele de agrement;
- lacurile și plajele care nu sunt declarate de interes public național sau județean;
- rețele de alimentare cu apă, canalizare, termoficare, stațiile de tratare și epurare a apelor uzate cu instalațiile, construcțiile și terenurile aferente;
- terenurile și clădirile în care își desfășoară activitatea consiliul local și primăria, precum și instituțiile publice de interes local, cum sunt: teatrele, bibliotecile, muzeele, spitalele, policlinicile și altele asemenea;
- locuințele sociale;
- statuile și monumentele, dacă nu au fost declarate de interes public național;
- bogățiile de orice natură ale subsolului, în stare de zăcământ, dacă nu au fost declarate de interes public național;
- terenurile cu destinație forestieră, dacă, nu fac parte din domeniul privat al statului și dacă nu sunt proprietatea persoanelor fizice ori a persoanelor juridice de drept privat;
- cimitirile comunale;
- alte bunuri de utilitate publică, aflate în proprietatea comunei Tăuteu.

(4) **Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al comunei Tăuteu se întocmește și se actualizează de către comisia specială, constituită în conformitate cu prevederile Legii nr. 213/1998 și cu normele metodologice de aplicare a acesteia și se însușește prin hotărâre a consiliului local.** Aceași comisie întocmește/actualizează și listele cuprinzând bunurile imobile aflate în proprietatea privată a comunei, respectiv situația terenurilor care fac parte din pășunea comună, pe care le supune aprobării autorității locale deliberative. Orice modificare cu privire la înregistrarea și regimul juridic sau tehnic al bunurilor cuprinse în cele trei documente, care atestă dreptul de proprietate respectiv categoria de folosință a acestora, se aprobă, cu justificările corespunzătoare, prin hotărâre a consiliului local, în condițiile legii;

(5) Bunurile care alcătuiesc domeniul public al comunei Tăuteu sunt imprescriptibile, insesizabile și inalienabile.

(6) **Proprietatea privată a comunei Tăuteu este formată din acele bunuri care au fost dobândite de aceasta pe căile prevăzute de lege și care nu sunt cuprinse în lista bunurilor care alcătuiesc domeniul public al unităților administrativ- teritoriale.** Trecerea bunurilor comunei Tăuteu din domeniul public în domeniul privat al acesteia sau invers poate fi aprobată, în condițiile legii, numai de către consiliul local. Hotărârile pe care consiliul local le ia cu privire la administrarea sau operațiunile privind bunurile care alcătuiesc domeniul public sau privat al comunei se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor în funcție.

(7) Răspunderea privind inventarierea, gestionarea, utilizarea eficientă, paza și asigurarea integrității bunurilor care alcătuiesc domeniul public sau privat al comunei revine viceprimarului care are în subordine compartimentul pentru administrarea patrimoniului și administratorul public.

(8) Reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor se realizează cu respectarea condițiilor și procedurilor stabilite prin legislația în vigoare. Comisia locală de stabilire a dreptului de proprietate asupra terenurilor își exercită competențele în limitele stabilite de lege, documentațiile supuse aprobării acesteia fiind întocmite de către serviciul pentru cadastru și agricultură, care gestionează terenul aflat la dispoziția comisiei, și avizate pentru legalitate de către secretar. Anual, odata cu raportul privind situația și modul de administrare a patrimoniului, primarul, în calitate de președinte al Comisiei locale de fond funciar prezintă consiliului local bilanțul fondului funciar al comunei, cu justificarea modificărilor față de situația prezentată anterior.

(9) Fiecare persoană fizică sau juridică este obligată să-și declare și să probeze proprietățile pe care le deține pe raza comunei Tăuteu, pentru a fi înregistrate în evidențele fiscale și agricole ale primăriei. Orice modificare survenită cu privire la regimul juridic al proprietăților va fi, de asemenea, adusă la cunoștință și probată cu acte, compartimentelor de specialitate ale administrației publice locale pentru a fi operate corespunzător. Proprietățile deținute în alte unități administrativ teritoriale se declară la primăriile respective, asupra acestora fiind informată și primăria locală.

(10) În comuna Tăuteu proprietatea privată dobândită licit este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Caracterul licit al dobândirii dreptului de proprietate asupra terenurilor și altor imobile în condițiile aplicării eronate a legilor proprietății poate fi constatat numai de către instanța de judecată sau, după caz, de către autoritatea care a emis actul de proprietate în cauză. Acțiunea în instanță, respectiv sesizarea autorităților emitente cu privire la situațiile prevăzute la alineatul precedent poate fi făcută de orice persoană care justifică un interes sau de către primar, respectiv de către viceprimar, în condițiile legii.

(11) În comuna Tăuteu sunt interzise ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor de orice fel, mutarea sau distrugerea semnelor de hotar fără aprobările legale corespunzătoare. Persoanele care încalcă această normă suportă sancțiunile legale corespunzătoare. Autoritățile publice locale, prin grija viceprimarului, organizează paza bunurilor cetățenilor și ale comunității în condițiile stabilite prin legislația în vigoare.

(12) Pe raza comunei Tăuteu dobândirea dreptului de proprietate și înstrăinarea bunurilor se realizează pe căile și în condițiile stabilite de lege.

Art. 42 Concesionarea, darea în administrare și delegarea gestiunii unor bunuri sau servicii publice se face numai prin licitație publică, pe baza unor studii de oportunitate care justifică un interes major al comunității locale, în condițiile legii. Schimbul sau vânzarea unor terenuri și a oricăror altor bunuri din domeniul privat al comunei pot fi aprobate de către consiliul local cu votul a cel puțin două treimi din numărul consilierilor în funcție numai pe baza studiilor de oportunitate prevăzute la alineatul precedent și numai în cazul în care vânzarea este necesară pentru asigurarea finanțării unor obiective de investiții prin care să rezolve probleme fundamentale ale comunității, dacă nu există alte posibilități de asigurare a fondurilor. Se interzice supunerea spre aprobare a consiliului local a proiectelor de hotărâre care vizează probleme de patrimoniu fără asigurarea transparenței decizionale.

4.3. Finanțele publice locale

Art. 43 (1) Formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale comunei Suplacu de Barcău și ale instituțiilor sau serviciilor publice locale se realizează cu respectarea principiului autonomiei locale, administrative și financiare, reglementarea acestora făcându-se prin hotărâri ale consiliului local, în condițiile Legii finanțelor publice locale și a celorlalte norme legale în vigoare.

(2) Bugetul local anual și bugetele speciale sunt aprobate prin hotărâri ale consiliului local, proiectele acestora fiind promovate de către primar, pe baza datelor furnizate de către compartimentul financiar-contabil, respectiv a solicitărilor primite din partea compartimentelor de specialitate, a instituțiilor și serviciilor de interes public local în condițiile legii.

(3) Sursele din care se constituie veniturile bugetului local sunt cele stabilite prin legea finanțelor publice locale.

(4) Impozitele și taxele locale în comuna Tăuteu se stabilesc prin hotărâri ale consiliului local, în limitele și în condițiile stabilite de lege, ținându-se cont de posibilitățile reale ale contribuabililor de a le achita și de nevoile comunității. Calculul, urmărirea, încasarea sau executarea silită a creanțelor bugetare locale se realizează de către Compartimentul Financiar Contabil din cadrul aparatului de specialitate al primarului, în condițiile legii.

(5) Organizarea și desfășurarea activității financiar-contabile la nivelul comunei Tăuteu se realizează cu respectarea principiilor, regulilor, procedurilor și responsabilităților stabilite prin Legea finanțelor publice locale, legilor anuale ale bugetelor de stat, legea contabilității și a celorlalte reglementări legale în materie.

(6) Ordonatorul principal de credite își exercită atribuțiile și responsabilitățile ce-i revin pe linia finanțelor publice locale prin intermediul compartimentului financiar contabil și al celorlalte structuri sau funcții publice din cadrul administrației publice locale care, potrivit hotărârilor consiliului local, dispozițiilor primarului, fișelor posturilor și regulamentelor de organizare internă au atribuții în domeniu.

(7) Ordonatorul principal de credite întocmește și prezintă spre aprobare consiliului local, până la data de 31 mai a anului următor, conturile anuale de execuție a bugetului local și bugetelor speciale însoțite de rapoarte de performanță în care se cuprind obiectivele preconizate și pe cele obținute, indicatorii și conturile.....precum și situația angajamentelor legale. Execuțiile bugetare anuale și trimestriale care sunt prezentate spre aprobare consiliului local vor cuprinde, ca anexe, situația contractelor de achiziții publice încheiate/în derulare/finalizate în perioada de referință, care vor cuprinde cel puțin următoarele informații: titulari, nr. hotărârii consiliului local de aprobare a documentației, suma prevăzută în buget, valoare contract, termen de finalizare, stadiul lucrărilor etc. - juristul din cadrul primăriei/consiliului local și Compartimentul Financiar Contabil au obligația de a realiza și actualiza în permanență colecția tuturor contractelor care angajează fondurile publice și patrimoniul comunei, de a asigura accesul la acestea și de a le pune la dispoziția consilierilor locali, a funcționarilor publici și a tuturor celor interesați, în condițiile legii.

(8) Toate operațiunile care angajează finanțele publice și patrimoniul comunei Tăuteu sunt supuse controlului financiar preventiv, auditului public intern și controlului financiar, în condițiile legii.

(9) Contractarea de împrumuturi se poate realiza, în condițiile legii, numai pentru obiective de investiții indispensabile pentru viața comunității, în absența altor posibilități de finanțare, cu o fundamentare corespunzătoare, care va conține obligatoriu un studiu de impact. Hotărârile consiliului local având acest scop vor fi adoptate numai cu consultarea locuitorilor comunei în cadrul adunărilor cetățenești pe sate organizate de către primar, în condițiile legii. Se interzice contractarea unui nou împrumut înainte de rambursarea unuia deja contractat; folosirea liniilor de creditare deschise pentru un anumit obiectiv de investiții în alte scopuri este, de asemenea interzisă.

4.4. Achizițiile și lucrările publice

Art. 44 (1) Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în comuna Tăuteu se realizează cu respectarea normelor, procedurilor și competențelor stabilite prin actele autorităților publice locale și legile țării.

(2) Planul anual de achiziții publice, Strategia anuală a achizițiilor publice, lista de investiții și documentațiile tehnico-economice corespunzătoare se întocmesc prin grija compartimentelor de specialitate din cadrul primăriei locale și se supun aprobării consiliului și primarului în condițiile legii.

(3) Atribuirea contractelor de achiziții produse, servicii și lucrări în comuna Tăuteu se face cu respectarea cerințelor și procedurilor legale, pe baza documentațiilor întocmite de către compartimentele de specialitate din cadrul primăriei, care au obligația de a urmări execuția contractelor, de a face recepția

bunurilor, serviciilor sau lucrărilor contractate și de a le gestiona și utiliza în scopul pentru care au fost achiziționate.

(4) Obiectivele de investiții cuprinse în strategia și programele de dezvoltare a comunei Tăuteu se evidențiază în mod corespunzător în P.A.T.J, P.U.G. și în celelalte documentații care reflectă perspectiva dezvoltării și modernizării urbanistice a localității, aprobate de către consiliul local.

(5) Execuția lucrărilor de construcții se poate realiza numai după obținerea autorizației emise de către factorii în drept și cu respectarea cerințelor impuse.

(6) Pentru finanțarea obiectivelor de investiții cuprinse în programele de dezvoltare a comunei Tăuteu, primarul, viceprimarul, consilierii locali și funcționarii publici cu atribuții în domeniu au obligația de a promova proiectele și documentațiile pe baza cărora se pot obține fonduri guvernamentale și europene cu respectarea normelor aplicabile.

(7) În vederea finanțării și realizării unor acțiuni, servicii sau lucrări de interes public local, consiliul local poate aproba cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau straine.

(8) Lucrările de construcții și reparații de interes public, finanțate de la bugetul local al comunei Tăuteu se execută numai pe baza unor documentații tehnico-economice aprobate de către consiliul local, contractele de execuție fiind atribuite numai cu respectarea legislației privind achizițiile publice.

(9) Obiectivele de investiții realizate cu fonduri de la bugetul local se includ, prin hotărâri ale consiliului local, în patrimoniul public sau privat al comunei Tăuteu, după caz, evidența contabilă, administrarea, gestionarea și utilizarea lor realizându-se de către compartimentele de administrare a patrimoniului și financiar-contabil din primărie, în condițiile stabilite prin hotărâri ale consiliului local și legile țării.

(10) Documentațiile de atribuire a contractelor de achiziții, lucrări, construcții sau de reparații, respectiv de materiale în vederea realizării unor astfel de lucrări, servicii de proiectare, de consultanță, juridice, de contabilitate sau de pază, se supun aprobării consiliului local sau după caz, consiliilor de administrație de la instituțiile ai căror directori au statut de ordonatori de credite. Se interzice încheierea de acte adiționale la aceste contracte cu încălcarea procedurilor și a limitelor stabilite de lege.

Capitolul III

EDUCAȚIA, VIAȚA SPIRITUALĂ ȘI CULTURA COMUNITĂȚII

Art. 45 (1) Educația libertății, emanciparea prin cultură și înălțarea spirituală a oamenilor din comuna Tăuteu reprezintă preocupări de bază și priorități ale activității autorităților, instituțiilor, familiei și ale întregii comunități.

(2) Comunitatea și autoritățile publice locale sunt obligate să asigure condiții optime pentru educația unitară, în condiții de libertate, a tuturor fiilor ei în sensul formării, dezvoltării și afirmării libere a personalității fiecăruia și al pregătirii lor pentru a face față, atât individual, cât și cu întreaga «cetate», nevoilor vieții într-o societate și o lume aflate în permanența schimbare.

(3) Punerea bazelor și aplicarea unei pedagogii a comunității, integrată unei pedagogii naționale și europene moderne reprezintă o preocupare de bază a autorităților și o datorie a intelectualității locale.

(4) Educația libertății la nivelul comunei Tăuteu se integrează sistemului educațional național urmărind în principal:

- dezvoltarea armonioasă, din punct de vedere fizic și sufletesc, a copiilor, tinerilor și a tuturor membrilor comunității;
- lărgirea orizontului de cunoaștere a acestora prin însușirea bazelor științelor și prin contactul cu valorile fundamentale ale culturii locale, naționale, europene sau universale;
- cultivarea abilităților practice, a aptitudinilor, talentelor și a celorlalte disponibilități creative, valorificarea acestora din perspectiva afirmării personale și a sporirii patrimoniului cultural (material și spiritual) al comunității;

- formarea și afirmarea spiritului întreprinzător, bazat pe libera inițiativă și concurență;
- promovarea valorilor, principiilor și virtuților morale autentice, inclusiv a celor religioase și cultivarea pe această bază a sentimentelor, a convingerilor și a unei motivații superioare pentru o viață morală pusă în slujba binelui și a respingerii răului;
- afirmarea voinței și întărirea caracterelor, dezvoltarea puterilor sufletești necesare în lupta cu valorile vieții, pentru împlinirea aspirațiilor individuale și a idealurilor comunității;
- asigurarea unei minime culturi politice, juridice și civice care să dea membrilor comunității, ai societății în general, posibilitatea unei integrări corecte în viața și activitatea acestora;
- înțelegerea corectă, de către membrii comunității, a raporturilor dintre nevoi și resurse, dintre necesități și posibilități, dintre ideal și real, dintre putere, libertate, și fericire, dintre individ și comunitate ; conștientizarea, pe această bază a permanenței nevoi de implicare a fiecăruia în viața «cetății».

(5) Școlile, bisericile, grădinițele, Centrul Cultural Tăuteu și filialele sale sătești, bibliotecile, agenții economici, cabinetele medicale împreună cu celelalte instituții și cu familiile participă în mod liber, de pe pozițiile proprii fiecăruia, cu metodele și mijloacele specifice, la formarea și dezvoltarea personalității fiecărui locuitor al comunei, colaborând pentru cultivarea și promovarea valorilor spirituale autentice și pentru realizarea și menținerea unității sufletești a comunității.

(6) Preoții și profesorii, învățătorii și educatoarele, medicii și inginerii, economiștii și juriștii, demnitarii și funcționarii publici, patronii și administratorii societăților comerciale, părinții și toți cei care au dobândit o pregătire sau experiență de viață bogată au pe lângă statutul lor profesional oficial și pe acela de «povățuitori» ai oamenilor și ai comunității locale spre împlinirea «rostului» lor. Pentru gândurile și faptele lor de excepție puse în slujba idealurilor comune, ei pot fi motivați, stimulați evidențiați în condițiile prezentului statut și ale legislației în vigoare.

(7) Înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea, finanțarea și evaluarea activității prevăzute la art. 4 precum și statutul profesional al personalului acestora sunt reglementate prin legile organice, statutele și regulamentele proprii ale fiecăreia dintre ele.

(8) Raporturile dintre primar și Consiliul Local pe de o parte și instituțiile din sfera învățământului, culturii și cultelor, care își desfășoară activitatea pe raza comunei Tăuteu, se bazează pe principiile legalității, autonomiei sau independenței decizionale, ale solidarității și responsabilității, al echilibrului și cooperării dintre puterea politică sau administrativă și puterea culturii, a educației și a credinței în scopul asigurării armoniei sociale, al dezvoltării și afirmării comunității.

(9) În conținutul lecțiilor de specialitate, al orelor educative sau al activităților extracurriculare desfășurate în școli vor fi cuprinse elemente privind geografia, istoria, economia, cultura, obiceiurile și tradițiile locale descrise în cartea Istoria comunei Tăuteu.

(10) Instituțiile și personalitățile locale vor continua cercetările privind evoluția organizării sociale și a vieții oamenilor din comuna Tăuteu, rezultatele obținute urmând a fi publicate, până la o nouă ediție a cărții comunei. Educația copiilor, a tineretului și a tuturor fiilor săi, în spiritul unui patriotism local și național și al integrării europene, reprezintă o datorie fundamentală a părinților, a educatorilor, a instituțiilor și a întregii comunități.

Capitolul IV

MUNCA, SĂNĂTATEA, PROTECȚIA POPULAȚIEI ȘI SOLIDARITATEA UMANĂ

Art. 46 (1) În comuna Tăuteu munca este liberă, desfășurată în condiții de competență și eficiență reprezintă o valoare fundamentală și, totodată, principala cale de afirmare și promovare socială.

(2) Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă pentru toți locuitorii comunei. Drepturile și obligațiile persoanelor angajate, respectiv ale celor care ocupă funcții publice sunt stabilite prin contractele individuale sau

colective de muncă, prin Codul Muncii, respectiv prin Legea privind statutul funcționarilor publici și actele normative adoptate în aplicarea acestora. Munca forțată este interzisă pe întreg teritoriul comunei Tăuteu.

(3) Pentru apărarea intereselor profesionale, economice și sociale, salariații au dreptul la grevă, care se manifestă în limitele stabilite de lege și cu garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.

(4) Agenții economici, instituțiile, autoritățile publice locale și toți angajatorii care folosesc forța de muncă plătită au obligația de a respecta normele de igienă și securitate a muncii, în condițiile legii.

(5) Prevenirea îmbolnăvirilor, asigurarea serviciilor medicale și ameliorarea stării de sănătate a populației comunei Tăuteu reprezintă un obiectiv fundamental, o prioritate și o obligație atât pentru fiecare individ sau familie, cât și pentru comunitatea locală și autoritățile publice reprezentative. Sistemul acțiunilor și măsurilor obligatorii al căror scop este sănătatea oamenilor din comuna Tăuteu cuprinde:

- prevenirea poluării mediului natural și ameliorarea permanentă a mediului economic, social, educațional și cultural în care muncesc și trăiesc locuitorii comunei;
 - asigurarea asistenței medicale de specialitate prin încurajarea și sprijinirea înființării și funcționării cabinetelor medicale de familie, a cabinetelor medicale specializate, a farmaciilor în toate satele comunei;
 - desfășurarea, în colaborare cu instituțiile de profil, a unor acțiuni de informare și educație sanitară, cu caracter general sau special pentru anumite categorii ale populației (copii, tineri, femei, bătrâni, etc);
 - asigurarea condițiilor prevăzute de normele legale privind medicina muncii;
 - ameliorarea și menținerea la un nivel adecvat a stării de igienă atât din spațiile publice, cât și în spațiul privat;
 - combaterea sărăciei, a fumatului, a consumului de alcool sau de droguri, a violenței, etc.;
 - asigurarea apei potabile, îmbunătățirea alimentației, respectarea normelor sanitar-veterinare privind sacrificarea animalelor și comercializarea produselor;
 - combaterea epizootiilor, ecarisarea teritoriului, salubritatea localității.
- Sistemul de protecție a populației comunei Tăuteu cuprinde:
- securitatea alimentară; apărarea împotriva dezastrelor;
 - protecția mediului;
 - protecția civilă;
 - protecția muncii;
 - protecția socială;
 - protecția copiilor și a tinerilor;
 - alte forme de protecție prevăzute de lege.

(6) Primarul și consiliul local, conducerile agenților economici și organizațiilor din comună au obligația de a organiza activitatea și de a aloca resursele necesare pentru protecția populației, în condițiile legii.

(7) Comitetul Local pentru Situații de Urgență, compartimentele funcționale și serviciile publice locale, celelalte structuri cu atribuții pe linia protecției populației comunei sunt obligate să se achite de atribuțiile pe care le au în domeniul de activitate pe care îl coordonează astfel încât să fie preîntâmpinate, diminuate sau anulate efectele negative ale unor situații excepționale. În cazul unor calamități sau al altor pericole, respectiv pentru situațiile în care legea stabilește răspunderi civile normale, toți locuitorii apti de efort din comună au obligația de a participa la protejarea populației și a bunurilor, la eliminarea efectelor negative și la reconstrucția bazei materiale a comunității.

(8) Primarul și consiliul local, împreună cu forțele politice, sociale, culturale și educaționale au obligația de a asigura și menține echilibrul și armonia socială prin asigurarea egalității de șanse și promovarea solidarității umane între toți membrii comunității.

(9) Membrii comunității locale, indiferent de satul în care trăiesc și muncesc, indiferent de categoria socială sau profesională căreia îi aparțin, indiferent de opțiuni și convingeri, indiferent de relația în care se află cu autoritățile, au datoria de a acționa solidar față de persoanele sau categoriile de populație aflate în situații speciale și de a-și uni resursele și eforturile pentru apărarea și promovarea intereselor comunității, pentru înfăptuirea binelui comun și a fericirii fiecăruia dintre ei.

Capitolul V **DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE ALE** **CETĂȚENILOR COMUNEI TĂUTEU**

V.1. Dispoziții generale

Art. 47 (1) Cetățenii comunei Tăuteu beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituția României și prin alte legi, având obligațiile și drepturile prevăzute de acestea.

(2) Cetățenii comunei Tăuteu sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări. C

(3) Dispozițiile prezentului statut privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu prevederile Constituției României și ale legilor țării, cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate în care România este parte.

(4) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime.

(5) Limitele exercitării drepturilor și libertăților individuale se stabilesc prin legi, astfel încât să nu permită încălcarea drepturilor și libertăților altora, a ordinii publice sau a bunelor moravuri.

V.2. Drepturile și libertățile fundamentale

Art. 48 (1) Cetățenilor comunei Tăuteu le sunt garantate, în condițiile legii, următoarele drepturi și libertăți fundamentale:

- a. dreptul la viață și la integritate fizică și psihică;
- b. libertatea individuală;
- c. dreptul la apărare;
- d. libera circulație;
- e. dreptul de a le fi respectată și ocrotită, de către autoritățile publice viața intimă, familială și privată;
- f. inviolabilitatea domiciliului;
- g. secretul corespondenței;
- h. libertatea conștiinței;
- i. libertatea de exprimare;
- j. dreptul la învățătură;
- k. accesul la cultură;
- l. dreptul la ocrotirea sănătății;
- m. dreptul la mediu sănătos;
- n. dreptul la vot;
- o. dreptul de a fi ales;
- p. libertatea întrunirilor;
- q. dreptul de asociere;
- r. dreptul la muncă și la protecție socială a muncii;
- s. interzicerea muncii forțate;

- t. dreptul la grevă;
- u. dreptul la proprietate privată;
- v. libertatea economică;
- w. dreptul la moștenire;
- x. asigurarea unui nivel de trai decent;
- y. ocrotirea familiei;
- z. protect/ia familiei și a tinerilor;
- aa. dreptul la petiționare;
- bb. dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică de a solicita anularea actului și repararea pagubei.

(2) Autoritățile publice locale au obligația de a asigura, în mod direct, sau în colaborare cu instituțiile și autoritățile statului, exercitarea drepturilor și libertăților prevăzute în prezentul statut, în condițiile legii.

(3) Restrângerea exercițiului unor drepturi sau a unor libertăți se poate impune numai prin lege și numai pentru situații de natura celor prevăzute de art. 53 din Constituția României.

Art. 49 Tuturor cetățenilor comunei li se asigură egalitatea de șanse și în fața legii și a autorității. În comuna Tăuteu sunt interzise discriminarea, exploatarea și încălcarea sub orice formă a demnității umane.

V.3. Îndatoririle fundamentale

Art. 50 Cetățenii comunei Tăuteu au următoarele îndatoriri fundamentale:

- a. să se achite de îndatoririle fundamentale pe care le au față de țară și față de statul român în conformitate cu prevederile Constituției României;
- b. să manifeste loialitate față de comuna Tăuteu și să păstreze, să sporească și să promoveze valorile care definesc identitatea acesteia și să-i asigure unitatea și integritatea;
- c. să-și îndeplinească obligațiile asumate prin jurământ, în cazul exercitării unor funcții publice locale, cu bună credință;
- d. să desfășoare o activitate utilă pentru sine, pentru familie, pentru comunitate și pentru societate în general;
- e. să contribuie la cheltuielile publice prin plata taxelor și impozitelor locale;
- f. să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți membri ai comunității;
- g. să slujescă binele general al comunității și să nu aducă prejudicii materiale sau de imagine comunei Tăuteu.

Capitolul VI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 51 Prin grija primarului, se pot organiza festivități în cadrul cărora persoanele născute în comună vor primi, la împlinirea vârstei de 18 ani, titlul și certificatul de fiu/fiică al/a comunei.

Art. 52 (1) Titlul de cetățean de onoare al comunei se acordă după următoarele criterii:

- a. contribuția majoră la realizarea unor obiective de maximă importanță pentru viața comunității locale: construcții sau modernizări ale unor obiective social-culturale, asigurări de fonduri și

investiții privind infrastructura localității (alimentare cu apă, aducțiune gaze naturale, modernizări de drumuri etc.);

- b. îndeplinirea cu rezultate notabile a unor funcții de demnitate publică (primar, consilier local) sau/și a unor funcții de conducere la nivelul instituțiilor fundamentale, toate de la nivelul comunei pe o durată mai mare de 10 (zece) ani;
- c. obținerea unor rezultate deosebite în activitatea culturală și educativă, sportivă, științifică, tehnică etc, concretizată în activități, lucrări apreciate pe plan intern și extern, în promovarea la etape superioare ale unor concursuri, în obținerea unor premii etc.;
- d. săvârșirea unor fapte de excepție care au ca efect preîntâmpinarea unor dezastre, salvarea de vieți omenești, apărarea comunității sau a unor membri ai acesteia în fața unor pericole, apărarea proprietății publice și private a comunei;
- e. activitate îndelungată, consecventă și perseverentă pentru soluționarea unor probleme majore ale comunei, pentru punerea în valoare a resurselor umane și materiale locale, pentru armonizarea relațiilor interumane și pentru creșterea prestigiului comunei Tăuteu.

(2) Drepturile persoanelor care dețin titlul de cetățean de onoare al comunei Tăuteu se stabilesc prin hotărâre a consiliului local. Titlul de cetățean de onoare al comunei Tăuteu se poate pierde sau retrage în urma condamnării printr-o sentință definitivă a instanțelor judecătorești pentru săvârșirea unor fapte penale sau la solicitarea persoanei în cauză.

Art. 53 Inventarul bunurilor care alcătuiesc domeniul public și domeniul privat al comunei Tăuteu, județul Bihor, constituie anexe la prezentul Statut al comunei Tăuteu.

Art. 54 Prezentul statut poate fi modificat prin hotărâre a consiliului local Tăuteu, adoptată cu votul a 2/3 din numărul consilierilor locali în funcție.

Art. 55 Pe data intrării în vigoare a prezentului statut se abrogă orice alte dispoziții ale actelor de autoritate locale care contravin acestuia.

Aprobat în ședința ordinară a consiliului local prin Hotărârea Consiliului Local al comunei Tăuteu nr. 33 din data de 30 aprilie 2020.

**PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
CONSILIER LOCAL
Bradacs Zsolt**

**Contrasemnează pentru legalitate
În temeiul art. 243 alin. 1 lit. a din
O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ
SECRETAR GENERAL
Silaghi Adela Mara**